

GŁOS

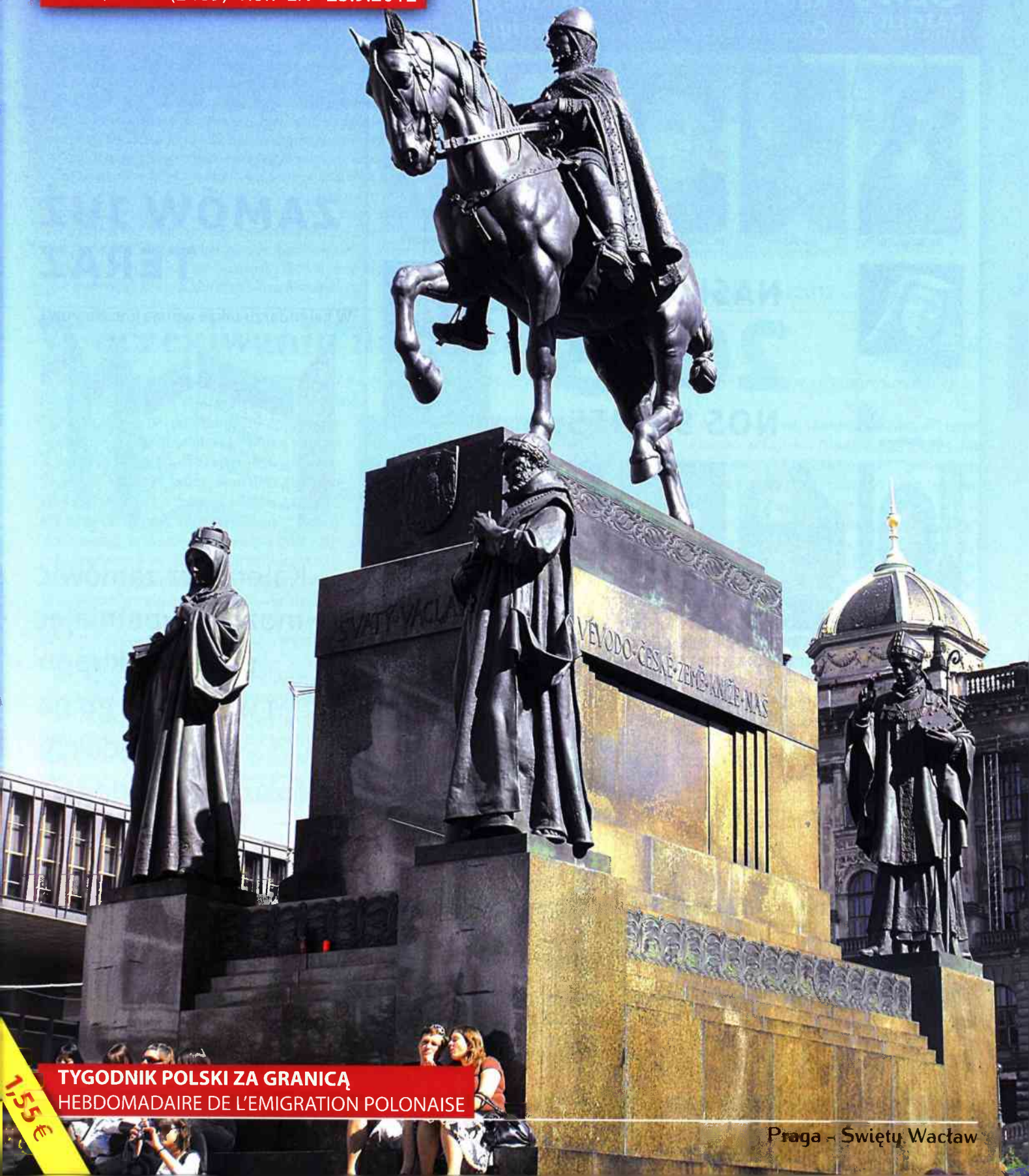
KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 33/2012 (2469) Rok LIV 23.9.2012

28 września

Święty Wacław władca i męczennik

str. 5

TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE

1,55 €

Praga - Święty Wacław

Dwujęzyczny
Kalendarz Głosu Katolickiego
Calendrier de la Voix Catholique

**POLSKA MISJA
 KATOLICKA**
 we Francji

GŁOS
 KATOLICKI
 VOIX CATHOLIQUE

Kalendarz Głosu Katolickiego
Calendrier de la Voix Catholique

Św. Wojciech

Św. Albert

Bl. Jerzy Popiełuszko

Św. Maksymilian Kolbe

Bl. Jan Paweł II

St. Faustyna

NASI ŚWIĘCI
2013
NOS SAINTS

Ste Geneviève

Ste Jeanne d'Arc

St Martin

St Louis

St Jean-Marie Vianney

Ste Bernadette

i-Mat.pl
 materiały budowlane

INTERMETOWA
 SPRZEDAŻ
 MATERIAŁÓW
 BUDOWLANYCH

Mieszkasz we Francji?
 Szukasz materiałów na Twój remont?
 Wejdź na www.i-mat.pl

SwissLife

**UBEZPIECZENIA
 PO POLSKU**

Tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20
grazyna.femandes.ag@swisslife.fr

Spędzamy spokojnie starość
 w Domu Polskiego Funduszu
 Humanitarnego położonym
 w dużym parku nad Loarą.

DOŁĄCZ DO NAS.

24, rue de la Maine, 45740 Lailly en Val

Najlepsze
 Twarzogłos w Polityce!

KAROLINA

Tel. 01 40 15 09 09

**Nasi
 ŚWIĘCI**

**ZAMÓW JUŻ
 TERAZ**

W kalendarzu także wersja kieszonkowa

Kalendarz zamówić
 można wypełniając
 poniższy kupon
 i wysyłając go na
 adres redakcji
„Głosu Katolickiego”*

KUPON ZAMÓWIENIA KALENDARZA
 Proszę o przesłanie mi polsko-francuskiego kalendarza „Głosu Katolickiego” na 2013 rok

Ilość egzemplarzy: _____ w cenie po **4,00 €** (z przesyłką **4,50 €**). **RAZEM** _____ €

Imię i nazwisko: _____ Telefon: _____

Adres: _____

Dotychczas czek (dla „Voix Catholique”) Gotówkę

* Redakcja „Głosu Katolickiego”: 263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris
 Tel. 01 55 35 32 28; fax: 01 55 35 32 29; e-mail: vkcat@sfr.fr

Telegram o potrzebie... przyszłości

Wiem, że ten tytułek zabrzmi może nieco karikatownie, ale chodzi przecież o najistotniejsze w gruncie rzeczy rejestry naszego jestestwa - o posiadanie nadziei i perspektyw: tego co nadchodzi, co jeszcze przed nami... za godzinę, jutro, w przyszłym, 2013 roku. Póki my żyjemy, i w wieczności też. Tak, żyjemy, myślimy, kochamy, wierzymy, marzymy, a nawet narzekamy i płaczymy z bezsilności, bo wciąż jeszcze rozpościera się przed nami perspektywa nieznanego jutra, niedokonanej przyszłości. Potrzebujemy tej świadomości nadchodzącego czasu - minut, tygodni, miesięcy, by warto było jeść, cierpieć, by modlić się o lepszą przyszłość, o przetrwanie „dzisiaj”, o zmartwychwstanie. I im bardziej życie daje nam teraz w kość i dołuje nas - zmęczeniem, mijałym zgiełkiem, rozczarowaniami i zdradami, bólem i kryzysami wszelkiej materii, brakiem perspektyw, tym bardziej łakniemy dotrzeć odmianę losu - światełka w tunelu, lepszej koniunktury na giełdzie, atmosfery w domu, triumfującego dobra, następnego wschodu słońca. Wokół jednak jesień szara, rozwiły się ostatnie nici babiego lata, chyli się pomału ku końcowi cały rok. Nie był to z pewnością czas najlepszy, ani światowa hossa; raczej dalsze przykręcanie śruby i zaciskanie pasa, jakby zapomnieli o nas nawet nasi święci. Tak, potrzeba nam czym prędzej lepszej, bardziej świetlanej przyszłości, perspektywy lepszego niż obecny, następnego roku, roku pod opieką... Świętych, naszych Świętych. Niech tę perspektywę wyznacza nam jak najprędzej nowy Kalendarz Głosu Katolickiego!

P.O.

FRANCJA TEŻ OSZCZĘDZA

-TO ODDZIAŁY SPECJALNE MINISTERSTWA FINANSÓW. CIĄCZA TOMOC W ZBIORCE 10 MLD € JAKIE WYMAGANE BĘDĄ OD GOSPODARSTW DOMOWYCH...

rys. Leszek Biernacki

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- Skąd wojny i spory? – str. 4
- Jesienią o ociepleniach... klimatu – str. 8
- Europa z za okien samochodu – str. 8
- La moisson – str. 11
- Rekolekcje i Zjazd Duszpasterski 2012 – str. 16

W oczekiwaniu na „trzecią Rosję”

Jerzy Klechta

Nie tudźmy się. Rosja Putina ani myśli o zreformowaniu polityki wobec Polski. Realizuje myślenie i działanie według klasycznych reguł wielkomocarstwowych.

Tak byto za carów, tak byto za bolszewików. Putin jest nieodrodnym synem jednych i drugich. Różnica jest taka, że ten byty wysoki funkcjonariusz sił specjalnych Związku Sowieckiego, obecnie próbuje iść drogą cara Mikołaja I, który w pierwszych latach panowania grał rolę reformatora, a w następnych okazał się zupełnym dzierżymordą. Tymczasem coraz liczniejsze grupy Rosjan szukają dzisiaj „trzeciej drogi”, szukają pomostów prowadzących do urzeczywistnienia idei Rosji - ani carskiej, ani bolszewickiej.

Przed przeszło stu laty Polakom dał się poznać z jak najlepszej strony Borys Sawinkow. Był co prawda poetą, ale i poeci potrafili rzucać się na barykady. W jednym z zorganizowanych przez niego zamachów zginął szef carskiej policji. U niego znalazł schronienie przebywający

w Moskwie wystannik Józefa Piłsudskiego - adiutant Naczelnika Bolesław Wieniawa - Długoszowski. Sawinkow oraz redaktorzy rosyjskiego pisma „Svoboda”, założonego w Warszawie w 1921 r., reprezentowali „trzecią Rosję”. Centralną postacią w tym gronie był filozof Dmitrij Fitosofow - przyjaciel poetów warszawskiego „Skamandra”, pisarki Marii Dąbrowskiej, malarza Józefa Czapskiego. Rosyjscy intelektualiści próbowali stworzyć Rosję ani carską, ani bolszewicką, przyjazną Polsce.

Tylko „trzecia Rosja”, na pewno nie putinowska, lecz taka, która potrafi rozliczyć się z przeszłością, wojnami, Sybirem i Katyńniem może stać się szansą na zmianę w relacjach polsko-rosyjskich. Jak na razie jest to wizja odległa, zgoła nierealna, raczej mrzonka.

ciąg dalszy na str. 6

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____ Rok (56,60 €) Pół roku (30,30 €) Miesiąc (5 €)

Adres: _____ Przyjaciele „Głosu...” (69,60 €) PDF/e-mail (49,90 €)

Telefon: _____ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

DRUGIE CZYTANIE

Jk 3,16-4,3

Czytanie z Listu św. Jakuba Apostoła

Najmilsi: Gdzie zazdrość i żądza sporu, tam też bezład i wszelki występki. Mądrość zaś zstępująca z góry jest przede wszystkim czysta, dalej skłonna do zgody, ustępliwa, postulszna, pełna miłosierdzia i dobrych owoców, wolna od względów ludzkich i obtudy. Owoc zaś sprawiedliwości sięją w pokoju ci, którzy zaprowadzają pokój. Skąd się biorą wojny i skąd kłótnie między wami? Nie skądinąd, tylko z waszych żądz, które walczą w członkach waszych. Pożądacie, a nie macie, życie morderczą zazdrość, a nie możecie osiągnąć. Prowadzicie walki i kłótnie, a nic nie posiadacie, gdyż się nie modlicie. Modlicie się, a nie otrzymujecie, bo

się źle modlicie, starając się jedynie o zaspokojenie swych żądz.

EWANGELIA

Mk 9,30-37

Słowa Ewangelii wg św. Marka

Jezus i Jego uczniowie podróżowali przez Galileę, On jednak nie chciał, żeby, kto wiedział o tym. Pouczał, bowiem swoich uczniów i mówił im: „Syn Człowieczy będzie wydany w ręce ludzi. Ci Go zabiją, lecz zabity po trzech dniach zmartwychwstanie”. Oni jednak nie rozumieli tych słów, a bali się Go pytać. Tak przyszedli do Kafarnaum. Gdy był w domu, zapytał ich: „O czym to rozmawialiście w drodze?” Lecz oni milczeli, w drodze, bowiem posprzeczali się między sobą o to, kto z nich jest największy. On usiadł, przywołał Dwunastu i rzekł do nich: „Jeśli kto chce być pierwszym, niech będzie ostatnim ze wszystkich i służy wszystkim”. Potem wziął dziecko; postawił je przed nimi i objąwszy je ramionami, rzekł do nich: „Kto przyjmuje jedno z tych dzieci w imię moje, Mnie przyjmuje; a kto Mnie przyjmuje, nie przyjmuje Mnie, lecz Tego, który Mnie postat”. □

Skąd wojny i spory?

ks. Stanisław Gorczyński

Wrzesień średniemu pokoleniu kojarzy się z wojną, walką, grabieżą, niepewnością jutra. Wszystko to za sprawą największych tragedii II Wojny Światowej rozpoczętej w Polsce 1 września ze strony Niemiec Faszystowskich i 17 września ze strony Rosji Sowieckiej.

Po wrześniu było tylko gorzej: obozy koncentracyjne, łagry sowieckie, Katyń i masowe mordy, wywózki do Niemiec na przymusowe roboty i na Sybir, do Kazachstanu w ramach masowych wysiedleń. Wrzesień XX w. został naznaczony wojną i cierpieniem, śmiercią niewinnych. Gdy rozpoczynało się nowe tysiąclecie, po raz kolejny wrzesień stał się znakiem terrorizmu, cierpienia i śmierci niewinnych. Tak stało się 11 września 2001 r.

Dziś w II czytaniu św. Jakub Apostoł odpowiada na dręczące ludzką pytaniami: „Skąd się biorą wojny i skąd kłótnie między wami?” Nie tylko zadaje pytanie, ale jako Apostoł posiadający oświecenie Boże, odpowiada ludziom wszystkich czasów i narodów: „Nie skądinąd, tylko z waszych żądz, które walczą w członkach waszych”. Kolejne wersety wyjaśniają łańcuszek, splot wydarzeń, lawinę zdarzeń prowadzących do tragedii.

Pierwszym powodem wojen jest pożądanie, nieujarzmiona chęć posiadania. „Pożądacie, a nie macie”. Nie jest to żadne odkrycie św. Jakuba, przecież już Stary Testament pouczał w Dekalogu: „Nie pożądaj...” rzeczy, żony bliźniego, stawy, pieniędzy... Ileż dziś można wyliczyć wojen, wojenek, potyczek, sprzeczek z powodu nieujarzmionego pożądania, chęci posiadania, zawładnięcia. Wystarczy wziąć do ręki gazetę, postuchać i pooglądać wiadomości krajowe i zagraniczne, a litania grabieży będzie ogromna.

Drugim powodem wojen wg Apostoła Jakuba jest zazdrość: „życie morderczą zazdrość, a nie możecie osiągnąć”. Zazdrość jest „najgłupszym” grzechem, gdyż obciąża moralnie człowieka, nie dając mu nic w zamian. Zazdrość nie jest grzesznym korzystaniem z czegoś zakazanego, a jedynie wewnętrznym pragnieniem bez zaspokojenia i osiągnięcia. I znowu popatrzmy na dzisiejszy świat skąpany we wrześniowym słońcu. Ileż zazdrości w ludzkich spojrzeń i słowach. Ilu ludzi zamiast z podziwem i uznaniem patrzeć na ludzką karierę, bogactwo, uznanie, patrzy z zazdrością. Zazdrość nie powoduje pojawienia się siły napędowej mojego pragnienia awansu i rozwoju, ale siłę destrukcyjną, by dobro i własność drugiego zdobyć, pozbawiając go.

Trzecim powodem wojen w ujęciu św. Jakuba jest zwada: „Prowadzicie walki i kłótnie, a nic nie posiadacie, gdyż się nie modlicie”. Walka na słowa, na noże, na kije bejsbolowe, na komentarze w internecie, krzyżące tytuły tabloidów, oskarżenia na mównicy parlamentarnej – to tylko niektóre przykłady. To nie jest walka w dobrej sprawie: o sprawiedliwość, o prawdę, o uczciwy podział dóbr i bogactw.

Ostatnim powodem wojen wg Apostoła Jakuba jest, i tu poważne zaskoczenie, modlitwa, zła modlitwa: „Modlicie się, a nie otrzymujecie, bo się źle modlicie, starając się jedynie o zaspokojenie swych żądz”. Modlitwa jest pokorną prośbą do Boga o jakieś okre-

ślone dobro, dobrodziejstwo. Człowiek nie może od dobrego Boga domagać się zła dla innych, czy zła dla spełnienia swych niegodziwych pożądań, planów, zabiegów. Modlitwa zawsze ma charakter społeczny, jest troską o siebie i innych. Szczęście

innych jest naszym szczęściem. W bogactwie drugiego i ja uczestniczę, awans podopiecznego jest moim awansem. W modlitwie nie powinniśmy mówić wciąż: dla mnie, ale dla nas. Ponadczasowym przykładem jest Modlitwa Pańska zawierająca uwielbienia i prośby wspólnoty: „Ojcze nasz... chleba naszego... nie wódz nas...” Zła modlitwa prowadzi do wojen i kłótni jak wynika z nauczania św. Jakuba.

Ewangelia dzisiejszej niedzieli też mówi nam o wojnie, walce, kłótni i to wśród Apostołów, wśród których był także św. Jakub. Rozgorzczenie stoczony walki było tak ogromne, że nawet na pytanie samego Jezusa nie udzielili odpowiedzi. „O czym to rozmawialiście w drodze? Lecz oni milczeli, w drodze się bowiem posprzeczali między sobą o to, kto z nich jest największy”. Popatrzmy na kontekst wydarzeń. Jezus w drodze mówił: „Syn Człowieczy będzie wydany w ręce ludzi. Ci Go zabiją, lecz zabity po trzech dniach zmartwychwstanie”. Wobec tak ważnych treści dotyczących Mistrza i Jego misji zbawienia ludzi Apostołowie zastanawiają się nad hierarchią ważności wśród dwunastu. Nie zważają na to, co prawdziwie istotne, ale patrzą na egoistyczne miejsce we wspólnotce. Jezus daje jasną odpowiedź Apostołom i nam często prowadzącym wielkie i mniejsze wojny i potyczki: „Jeśli kto chce być pierwszym, niech będzie ostatnim ze wszystkich i służy wszystkim”.

Skąd wojny, skąd kłótnie? Z chęci bycia na pierwszym miejscu, przodowania kosztem zepchnięcia innych. Ale i drugi powód, z niechęci służenia innym. „Służyć znaczy królować, królować znaczy służyć”. Gdyby świat i ludzkość żyła wg tej sentencji, nie mieliśmy ciągłych wojen i sporów, świat byłby piękniejszy. Wrześniowe słońce odchodzącego lata oświetlałoby i zagrzewałoby do służby a nie do wojny, walki, terrorizmu, hekatomb ludzkości. Św. Jakub wyjaśnia „Gdzie zazdrość i żądza sporu, tam bezład i wszelki występki. Mądrość zaś zstępująca z góry jest przede wszystkim czysta, dalej skłonna do zgody, ustępliwa, postulszna, pełna miłosierdzia i dobrych owoców, wolna od względów ludzkich i obtudy”. □

Kult św. Wacława

Ks. Tomasz Sokół

Każdy chrześcijański naród ma w swojej historii i swoich świętych. Żyli oni w konkretnych czasach i w określonym miejscu, wśród konkretnych ludzi. Ich dzieje sprawiały, że swoją świętością promieniowali, jeszcze za życia, na całą doczesną rzeczywistość. Dzięki ich świadectwu wiary, inni mogli odkrywać obecność i miłość Boga Stwórcy, by oddawać mu cześć poprzez życiową służbę.

Jednym z takich świętych przewodników był Wacław, dziś patron Czech i Pragi oraz czeskiej armii. W Polsce wiele średnio-wiecznych kościołów ma za patrona właśnie tego Świętego, m.in. krakowska Katedra Wawelska (św. Stanisława i Wacława). Nie dochowały się żadne dokumenty na temat życia Wacława. Wg historyków książę w dużej mierze przyczynił się do rozwoju chrześcijaństwa na ziemiach czeskich. Szczątki świętego spoczywają w kaplicy jego imienia w praskiej katedrze. Przy różnych uroczystościach, m.in. w dniu św. Wacława, jego czaszka wystawiana jest na widok publiczny. Na czaszce tej przez długi czas spoczywała korona królów czeskich. Właśnie od jego imienia nazwę przyjął najstojniejszy plac czeskiej stolicy – Vaclavske namesti. Tam także stoi konny pomnik patrona Czech autorstwa Josefa Myslbeka. Wspomnienie św. Wacława w kalendarzu katolickim obchodzimy 28 września.

Zechciejmy, na tamach naszego polonijnego tygodnika, zapoznać się pokrótce z pięknym a męczeńskim żywotem Wacława: Żył w X w., był królem. Wnuk św. Ludmiły. Po śmierci ojca Wratysława, rządy objęła jego matka Drahomira, sprzyjająca powrotowi pogaństwa. Ustąpiła z tronu dopiero po interwencji Cesarza i władzę objął wówczas jej syn Wacław. Bardzo pobożny, energicznie

odbudowywał zniszczenia, jakim uległ tutejszy Kościół. Zginął w 929 r. zamordowany przez swego brata Bolesława.

Bardzo wcześnie zaczęto go czcić, jako Świętego. Jak głosi legenda w starciach zbrojnych pomagali mu aniołowie, stąd ikonografia często przedstawia go w ich otoczeniu.

W Polsce koncepcja bp Oleśnickiego, o czterech głównych patronach Królestwa, tj. Wojciecha, Stanisława, Floriana i właśnie Wacława, przyniosła pewne ożywienie kultu Świętego, a Statut z 1436 r. rozszerzył jego zasięg na całą diecezję krakowską. Mszał krakowski z XV w. wymienia go wraz z pozostałymi trzema patronami. W kościele benedyktynów w Orłowie koło Cieszyna poświęcono w 1466 r. ołtarz ku czci św. Wacława. Relikwiarz św. Wojciecha, wykonany w 1507 r. dla opactwa w Trzemesznie, jest zdobiony postaciami czterech patronów Polski oraz św. Mikołaja i św. Leonarda.

Kult św. Wacława nie odznaczał się jednak w Polsce trwałszą żywotnością. Jeśli św. Wacław figurował wśród naczelnych patronów Polski, „to jedynie dzięki pomysłowi bpa Zbigniewa”. Jego święto wrześnieowe notują kalendarze wszystkich diecezji polskich. XV-wieczne polskie rękopisy „Złotej legendy” Jakuba de Voragine zawierają wśród (dodawanych) żywotów

Pomnik św. Wacława w Pradze

polskich świętych żywot św. Wacława. Święty często przedstawiany jest w ikonografii w zbroi, w stroju królewskim. Jego atrybutem jest miecz – narzędzie jego śmierci, anioł podający mu wólcnię, trumna niesiona przez anioły”.

W Czechach, kult św. Wacława nigdy nie osłabł. Nawet dziś, w takim ateistycznym kraju, jakim były i są właśnie Czechy, św. Wacław czczony jest, jako oficjalny patron czeskiej państwowości. □

LWÓW | Przed 600 laty, w 1412 r., w liturgiczne święto Narodzenia Najświętszej Marii Panny, powołano do życia archidiecezję lwowską, przenosząc siedzibę arcybiskupstwa z Halicza. O tym historycznym fakcie przypominał kard. Józef Tomko, papieski wystannik na centralne obchody jubileuszowe, które odbyły się we Lwowie. Były prefekt Kongregacji ds. Ewangelizacji Narodów przewodniczył tam liturgii dziękczynnej, podczas której wygłosił homilię. Podkreślił w niej, że choć w ciągu sześciu wieków istnienia lwowskiej metropolii bywały okresy radosne i bolesne, wielkie i nieślawne, to dzisiejsze święto każe nam spojrzeć głębiej na historię, jako dzieje zbawienia. Chodzi o zwycięstwo Boga nad złem, które najpierw dokonało się w życiu Marii. Kard. Tomko zachęcił także wiernych do dawania świadectwa o tej dobrej nowinie współczesnemu społeczeństwu. „Pokażmy, że razem potrafimy cieszyć się życiem i wielbić Boga” – zaapelował słowacki purpurat.

ŁÓDŹ | Abp Marek Jędraszewski odbył ingres do katedry łódzkiej. Jednocześnie kanonicznie objął archidiecezję. Liturgii, w której uczestniczyli kardynałowie, arcybiskupi i biskupi oraz liczne grono kapłanów, przewodniczył nuncjusz apostolski w Polsce abp Celstino Migliore. Abp Jędraszewski jest szóstym w historii ordynariuszem tej diecezji. W wygłoszonej podczas ingresu homilii metropolita łódzki podkreślił, że wciąż aktualnym pozostaje dzieło poznania Chrystusa i głoszenia Go światu, szczególnie w obecnym czasie. „Kultura zachodnia, zwłaszcza europejska, staje się coraz bardziej chrystofobiczna. Dozwolone jest propagowanie każdego światopoglądu, natomiast chrześcijaństwo pragnie się za wszelką

cenę wyprzeć z przestrzeni publicznej. Ten proces kulturowy dokonuje się często przy biernej postawie części ludzi wierzących, ulegających tzw. politycznej poprawności” – mówił abp Jędraszewski.

WARSZAWA | Ponad stu kombatantów zrzeszonych w Związku Represjonowanych Politycznie Żołnierzy-Górników modliło się 9 września w katedrze polowej WP w intencji zamordowanych, poległych i zmarłych towarzyszy broni. Mszy św. przewodniczył biskup polowy Józef Guzdek, który nazwał żołnierzy-górników „siewcami wolności”. „Pragnę jeszcze raz wyrazić wam wdzięczność za wierność ideałom niepodległości. Zostaliście skazani na ciężką, katorżniczą pracę, bo chciano wyrwać z waszych serc zasiew wolności. Wielu zapłaciło wysoką cenę: utratę zdrowia, kalectwo, a nawet śmierć” – mówił bp Guzdek. Ordynariusz wojskowy odznaczył Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy-Górników, który obchodzi jubileusz 20-lecia, medalem ks. Jerzego Popietuszki.

TARNÓW | 860 młodych mężczyzn przyjęto na pierwszy rok formacji do polskich seminariów duchownych. To tyle samo, co przed rokiem – poinformował w Tarnowie ks. Jarostaw Stoś, przewodniczący Konferencji Rektorów w SD Diecezjalnych i Zakonnych. „Co może być ciekawe, to pewna zasada, która pojawia się już kolejny rok z rzędu: nieprzewidywalność liczby powołań w poszczególnych seminariach. Dotyczy to naprawdę coraz większej grupy seminariów. Jednego roku jest dwudziestu paru, a kolejnego dziesięciu. Ponownie po roku 20, a następnie 10. A więc nieprzewidywalność. Poza może paroma seminariami, gdzie liczba się powtarza, generalnie zwykle jesteśmy zaskoczeni” – powiedział ks. Stoś. □

W oczekiwaniu na „trzecią Rosję” *ciąg dalszy ze str. 3*
Niemniej budowanie pomostu, które rozpoczął polski Kościół katolicki i rosyjska Cerkiew urosło do wydarzenia wysokiej rangi. Krytycy dialogu Kościoła z Cerkwią akcentują sojusz patriarchy Cyryla I z Putinem. Przypominają flirt patriarchy z władzą sowiecką. Słowem szukają idealnego partnera, z czystym jak lilia życiorysem. Uśmiełby się z tych zarzutów i iluzorycznego pojmowania rzeczywistości Marszałek Piłsudski i każdy inny polityk-realista. Skoro otwarta została droga do pierwszego od stuleci zbliżenia, należy ją wykorzystać.

Dialog Kościoła katolickiego z patriarchą moskiewskim to nie tylko ważny krok na drodze, którą tak bardzo pragnął podążać Jan Paweł II. To również ważny krok polityczny. I polscy, i rosyjscy hierarchowie odzegnują się od upolitycznienia tego wydarzenia. Z pełnym szacunkiem dla ich stanowiska nie należy jednak zapominać, że we współczesnym świecie prawie wszystko jest polityką. „Trzecia Rosja” stanie się Rosją realną, jeśli śladem Sawinkowa, Filosofova i patriarchy Cyryla I pójdą inni Rosjanie. Jest to droga bardzo daleka. Czy w ogóle możliwa?

W tych dniach we wszystkich kościołach w Polsce odczytany został dokument podpisany przez przewodniczącego Episkopatu Polski abpa Józefa Michalika i Cyryla I. Doszło również do wymiany listów między nimi. Patriarcha napisał do abpa Michalika, że ma nadzieję, iż jego wizyta w Polsce przyczyni się

do rozwinięcia współpracy pomiędzy Patriarchatem Moskiewskim i Kościołem katolickim w Polsce i będzie wspólnym świadectwem danym przez obydwie Kościoły w obronie tradycyjnych wartości w Europie, zaś wspólne wysiłki oczyszczą pamięć historyczną i przyczynią się do budowania relacji między dwoma sąsiednimi narodami, a podstawą do tego jest miłość chrześcijańska i wzajemne przebaczenie. Odpisując na list abp Michalik zauważył, że szczególnym znakiem i potrzebnym dziełem jest zjednoczenie naszych Kościołów i wspólny głos w obronie wartości ewangelicznych i prawa naturalnego w Europie i w świecie.

Jeśli na putinowskim Kremlu nie widać oznak odwilży, to w relacjach Polski katolickiej i Rosji prawosławnej dochodzi do korzystnych relacji. Dostrzegł to Watykan. Benedykt XVI uznał, że doszło do wydarzenia, które budzi nadzieję na przyszłość. I nawet jeśli podzielilibyśmy zdanie przedstawicieli Kościołów, że ich wzajemne zbliżenie nie ma związku z polityką, to być może wpłynęło ono na polityków. Być może raz puszczona w ruch machina dialogu i wzajemnego zrozumienia obudzi Kreml z letargu agresji.

Arcybiskup Michalik i patriarcha Cyryl I przyznając, że w okresie wielowiekowego sąsiedztwa Polski i Rosji dochodziło raz po raz do obcości, jawnej wrogości, a nawet do walki między narodami, jednocześnie zauważają, że nowe wysiłki – zgodnie z podpisanym dokumentem – mają zbliżyć oba Kościoły i narody przez dialog, lepsze poznanie się i odbudowę zaufania oraz

Z KRAJU

- Raport „28 miesięcy po Smoleńsku”, nad którym zakończyły się prace redakcyjne, został poszerzony i udostępniony opinii publicznej na oficjalnej stronie zespołu 10 września. Ukaże się też drukiem. Przy okazji okazało się, że szef Kancelarii Sejmu RP Lech Czapla odmówił jego druku stwierdzając, że może on zostać udostępniony w elektronicznym systemie informatycznym Sejmu.
- Postowie pis Tomasz Kaczmarek i Marek Opióła uważają, że są bezprawnie inwigilowani przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego (skw). Kaczmarek zawiadomił o tym prokuraturę. Postowie domagają się też, by w tej sprawie zebrała się komisja ds. służb specjalnych z udziałem premiera.
- Jak przykryć Amber Gold? PO zastosowała starą sztuczkę straszenia pis-em i chyba po raz pierwszy się nie udało. Platforma przypominała sobie, że można postawić przed trybunałem Ziobrę i Jarostawa Kaczyńskiego w sprawie śmierci Błidy, by przypomnieć „zbrodnie” tej partii. Pomysł wykpił jednak nawet politycy SLD...
- Uroczystość przy pomniku – Grobie Nieznanego Sybiraka, zakończyła 12. Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku. Wzięło w nim udział ok. 11 tys. osób.
- Według tygodnika „Wprost” była działaczka pis Joanna Kluzik-Rostkowska, która zakładała PIN, a później przeszła do PO, miałyby znaleźć się w rządzie i zająć się rynkiem pracy u boku ministra finansów Rostowskiego.
- Dyrektor Instytutu „Pomnik-Centrum Zdrowia Dziecka” w Warszawie wystąpił list do premiera, ministra zdrowia i prezesa NFZ, w którym apeluje o pomoc finansową. Szpital ma dług w wysokości 200 mln zł.
- Z informacji przekazanych przez gdańską prokuraturę wynika, że do prawie 5 tys. wzrosła liczba zawiadomień od klientów o możliwym popełnieniu przestępstwa przez firmę Amber Gold. Łączna

suma roszczeń to ponad 290 mln zł.

- Wspólny projekt ekshumacyjny Instytutu Pamięi Narodowej oraz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, który rozpoczął się w lipcu na Wojskowych Powązkach w Warszawie, na tzw. Łączce, stanął pod znakiem zapytania. Na dalsze prace, które miały być wznowione w październiku brakuje pieniędzy. Na „Łączce” od 1948 r., w tajemnicy przed rodzinami, grzebano ciała ofiar komunistycznego terrorku, m.in. więźniów mokotowskiego aresztu czy żołnierzy Armii Krajowej skazanych w sfinansowanych procesach. W czasie wakacyjnego etapu prac przeprowadzono pierwsze ekshumacje i wykopano 111 ciał ofiar.
- Coraz więcej Polaków występuje o brytyjskie obywatelstwo. Przez dwie ostatnie dekady brytyjski paszport dostawało co roku kilkuset Polaków. W 2010 r. – 6 lat po wejściu Polski do UE i otwarciu brytyjskiego rynku pracy – liczba ta się potroiła i wyniosła 1419 osób, a w 2011 r. paszport Królestwa otrzymało 1863 Polaków.
- Polki w Anglii i Walii już drugi rok z rzędu zajęły pierwsze miejsce w rankingu najbardziej płodnych emigrantek. Szkoda, że tak chętnie nie rodzą w kraju...
- Przed Sądem Okręgowym w Piotrkowie Trybunalskim rozpoczął się proces twórcy portalu Antykomor.pl Roberta Frycza. Jest on oskarżony o znieważenie prezydenta i grozi mu 5 lat pozbawienia wolności.
- Syn premiera Michał Tusk wynajął Romana Giertycha do skarczenia mediów, które zbyt mocno spekulują o jego związkach z aferą Amber Gold.
- 15 proc. polskich piętnastolatków nie umie czytać ze zrozumieniem. Średnia unijna jest jednak jeszcze gorsza i wynosi 19,6 proc.
- Kryzys ekonomiczny to główna obawa Polaków. Strach przed nim wyraża 87 proc. badanych. Na drugim miejscu Polacy boją się o zdrowie (81 proc.). Dalej mamy obawy o bezrobocie (44 proc.) i

rosnące ceny (21 proc.). Dane te podał raport GfK.

- Resort sportu zapłaci 75 tys. zł za badanie „aktywności fizycznej Polaków”. W myśl pomysłu min. Muchy, ankietery zapytają 2 tysiące Polaków m.in. o pracę, o to, jak często zamiatają, zmywają podłogę czy myją okna...
- Jan Tomaszewski ma zapłacić 50 tys. zł zadośćuczynienia za obraźliwe wypowiedzi pod adresem byłego trenera reprezentacji piłkarskiej Franciszka Smudy, w których nazwał go „prostakiem”.
- Media informując o możliwości ekshumacji ciała Anny Walentynowicz napisały m.in., że dokumentacja odnosząca się do tej ofiary katastrofy i przekazana przez stronę rosyjską do polskiej prokuratury zawiera niezgodności ze stanem faktycznym. Niezgodny miał być także np. opis jej odzieży. Nie wiadomo, czy te niezgodności są badane, ale wiadomo, że prokuratura prowadzi za to dochodzenie dotyczące... ujawnienia informacji z tejże dokumentacji.
- Eurodeputowana Handzlik zawiesiła członkostwo w PO i zrezygnowała z funkcji skarbnika w delegacji PO-PSL do Parlamentu Europejskiego. Prokuratura wystąpiła o odebranie jej immunitetu. Handzlik podejrzana jest o wyłudzenie pieniędzy z kasy PE.
- Nie żyje wiceprzewodniczący sejmiku województwa świętokrzyskiego Przygodzki. Ciało samorządowca z raną postrzałową znaleziono w gminie Końskie.
- Z raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2011 r., MSW wynika, że od 2009 r. w kraju rośnie przestępczość. Raport informuje, że w minionym roku stwierdzono w Polsce 1,2 mln przestępstw. Oznacza to ich wzrost o blisko 2% w stosunku do roku 2010.
- Wrocławski sąd uznał, że szef dolnośląskich struktur PSL i prezes Dolnośląskiej Izby Rolniczej Grala przekroczył uprawnienia przy przyznawaniu dotacji unijnych z programu „Mój szef to ja”. Grala został skazany na 2 lata więzienia w zawieszeniu na 5 lat. □

doprowadzić do pojednania. Zakłada ono – uważają abp Michalik i patriarcha Cyryl I – gotowość przebaczenia sobie nawzajem przez Polaków i Rosjan krzywd i niesprawiedliwości. Hierarchowie obu Kościołów rozwiązaniem trudnych problemów historycznych powierzają historykom i specjalistom. W domyśle – także politykom.

W Polsce zbliżenie polsko-rosyjskie w ramach obu Kościołów zostało przyjęte raczej sceptycznie. Nie odniesiono się do niego z głębszą analizą, raczej dostrzeżono w nim dialog w „zamkniętym gronie” hierarchów. Trudno dostrzec było entuzjazm, dominowało niedowierzanie i brak zainteresowania. Nieufność do tego, co na Wschodzie nadal jest głęboka wśród Polaków. I dodajmy: ma swoje uzasadnienie. Mimo, że media informowały o tym historycznym wydarzeniu dość szeroko, ogół Polaków nie wiąże z nim większych nadziei. Rosyjska trauma tkwi w nas bardzo głęboko. Aby ją choć nieco ostabić nie wystarczą gesty. Po czynach ich poznać! □

Jerzy Klechta

Wypadek polskiego autokaru

We wschodniej Francji, niedaleko Miluzy, doszło do wypadku polskiego autokaru. Pojazd przewrócił się na bok. Zginęły co najmniej trzy osoby, a ponad 30 zostało rannych.

Do wypadku doszło na autostradzie A36. Autokar rejsowy, należący do firmy Sindbad jechał do Lyonu. Przewoźnikiem liniowym na tej trasie jest biuro Albatros z Przemysła. Autokarem jechały głównie młode osoby, głównie z Łodzi, Warszawy i Katowic. Do feralnego pojazdu, pasażerowie przesiedli się z innych autokarów w Słubicach.

Wielu rannych przewieziono do okolicznych szpitali. W akcji ratowniczej uczestniczyło 150 strażaków, 30 wozów strażackich oraz śmigłowiec pogotowia.

Najbardziej ucierpiały osoby, które podróżowały na wyższym pokładzie autokaru.

Świadkowie podkreślają, że w ciągu kilku minut po wypadku na autostradzie pojawiły się służby ratunkowe, a cała akcja przebiegała bardzo sprawnie. – W ciągu 3 do 7 minut pojawiły się karetki i straż pożarna. □

ZE ŚWIATA

- Na stronach internetowych Narodowych Archiwów USA opublikowano amerykańskie akta dotyczące zbrodni katyńskiej. Część opublikowanego materiału, liczącego kilka tys. stron, to dokumenty dotąd nieznane.
- Koniec swojej misji w Kosowie i zakończenie międzynarodowego nadzoru nad jego niepodległością ogłosiła Międzynarodowa Grupa Sterująca (ISG). Tym samym Kosowo stało się w pełni suwerennym państwem.
- Obama został mianowany oficjalnie na kandydata Partii Demokratycznej w listopadowych wyborach prezydenckich w USA. Obama zmierzy się z Romneyem. Na konwencji Demokratów widać było wyraźny skręt ideologiczny partii na lewo.
- W wyborach do parlamentu prowincji Quebec wygrała separatystyczna Partia Quebecka (PQ). PQ utworzy prawdopodobnie rząd mniejszościowy.
- Premier Węgier Orban odrzucił ewentualność skorzystania przez jego kraj z kolejnej linii kredytowej w wysokości 15 mld\$, które Międzynarodowy Fundusz Walutowy obwarował kolejnymi żądaniem. Orban stwierdził, że „węgierska gospodarka wychodzi na prostą i rząd nie zamierza korygować budżetu na 2013 r.”.
- Osadnicy żydowscy podpalili drewniane wrota słynnego klasztoru trapistów w Latrun na granicy Izraela z okupowanym Zachodnim Brzegiem Jordanu. Wcześniej oblali je środkiem łatwopalnym a na ścianie budynku napisali: „Jezus to małpa”.
- Pod naciskiem prezydenta Klausea czeski parlament odłożył głosowanie nad ustawą o restytucji mienia kościelnego.
- Wypowiadając się na zakończenie szczytu Wspólnoty Gospodarczej Azji i Pacyfiku we Władywostoku, prezydent Rosji Putin odniósł się do postępowania antymonopolowego UE wobec rosyjskiego Gazpromu. Uznał, że jest to akcja polityczna, której celem jest zmuszenie Moskwy do wspiera-

- nia nowych członków UE z Europy Środkowej i zagroził Brukseli „negatywnymi konsekwencjami”.
- Były członek zespołu The Beatles i autor większości jego przebojów Paul McCartney został odznaczony Legią Honorową przez prezydenta Francji Hollande’a.
- Sikorski, razem z ministrem spraw zagranicznych Szwecji Bildtem przebywali w Tbilisi, gdzie toczy się kampania przed wyborami parlamentarnymi w Gruzji. Ministrowie spotkali się z premierem Gruzji Merabiszwilim, szefem MSZ Waszadze oraz ministrem stanu ds. integracji europejskiej i euroatlantyckiej Gordadze, a także z przedstawicielami opozycji. Jednym z tematów rozmów były także zaplanowane na jesień manewry wojsk rosyjskich „Kaukaz 2012”, które odbywać się będą na północ od granic tego kraju.
- Ponad 3 tys. osób uczestniczyło w Kijowie w demonstracji przeciwko wyłączeniu z kablowych sieci telewizyjnych niezależnej i krytycznej wobec władz telewizji Tvi. Szykanowanie stacji nasiliło się przed zaplanowanymi na koniec października wyborami parlamentarnymi na Ukrainie.
- Przedstawiciele ukraińskiej Zjednoczonej Opozycji złożyli do Najwyższego Sądu Administracyjnego pozew przeciwko prezydentowi Janukowyczowi. Wymieniają w nim przypadki naruszania konstytucji przez szefa państwa.
- Białoruska milicja skonfiskowała ulotki w biurze opozycyjnej kampanii „Mów Prawdę!”. Zatrzymano też działacza jej młodzieżowego skrzydła Winahradaua.
- Na Białorusi wprowadzono godzinę policyjną dla młodocianych. Osoby do 16. roku życia w godz. 23–6 będą mogły przebywać poza domem tylko w towarzystwie dorosłych.
- Europejski Bank Centralny będzie kupował nieograniczone ilości obligacji hiszpańskich i włoskich.

- Wg tygodnika „Der Spiegel” Merkel popiera pomysł, by Donald Tusk został.. następnym szefem Komisji Europejskiej.
- Armie Indii i Chin postanowiły zacieśnić współpracę wojskową, która obejmie m.in. przeprowadzenie wspólnych ćwiczeń wojskowych.
- Putin w wywiadzie udzielonym telewizji Russia Today, nazwał prezydenta Obamę „uczciwym człowiekiem” i wyraził nadzieję na jego reelekcję.
- Wnuk brytyjskiej królowej Elżbiety II książę Harry został wystany po raz drugi na czteromiesięczną misję do Afganistanu. Afgańscy talibowie oświadczyli, że zrobią wszystko, by uprowadzić lub zabić brytyjskiego księcia.
- Niemcy mają zasoby gazu tępukowego, które starczyłyby na co najmniej 13 lat całkowitej niezależności od dostaw z Rosji. Berlin zamierza jednak maksymalnie utrudniać wydobycie, bo koncerny tego kraju są zbyt powiązane z Gazpromem.
- Włoski minister rozwoju gospodarczego i transportu Passera chciałby likwidacji transakcji gotówkowych. Za wszystkie towary i usługi powyżej 20 € płaciłoby się kartami bankowymi. Miałoby to zlikwidować nielegalny obieg gospodarki.
- Portal Wikileaks ujawnił informację o porozumieniu między Niemcami a Rosją w sprawie Mołdawii i Naddniestrza. Porozumienie miało zostać podpisane w 2010 r., a wcześniej doszło do uzgodnień na szczycie pomiędzy Merkel a Putinem. Wg rosyjsko-niemieckiego planu Republika Mołdawy ma stać się federacją, a Naddniestrze otrzymać specjalny status, przyklepujący obecność tam rosyjskiego wojska.
- W Serbii wirus gorączki Zachodniego Nilu spowodował śmierć kobiety, wykryto go też u 20 innych osób w Belgradzie i innych rejonach kraju.
- Komplet siedmiu garsonek Margaret Thatcher, które nosiła w latach 70. sprzedano na aukcji domu Christie’s w Londynie za ponad 73 tys. funtów. □

Jesienią o ociepleniach... klimatu

Tomasz Rożek (Gość Niedzielny)

Naukowcy z Uniwersytetu Berkeley opublikowali raport dotyczący globalnego ocieplenia. Jeden raport i kilka rozbieżnych interpretacji. Klimat ociepla się od 250 lat. To – zdaniem autorów – nie ulega wątpliwości. Kto jest ociepleniowi winien? I tu zaczyna się problem.

Klimat ociepla się odkąd człowiek na masową skalę zaczął spalać paliwa kopalne, czyli od 60–70 lat. W procesie spalania uwalnia się do atmosfery dwutlenek węgla, który jest gazem cieplarnianym, a więc zatrzymuje część energii słonecznej na Ziemi, a jedynym wyjściem, by ocieplenie powstrzymać, jest ograniczenie emisji CO₂.

Powyższa interpretacja faktów jest najczęściej powtarzaną w obiegu publicznym. Tyle tylko, że ma ona niewiele – o ile cokolwiek – wspólnego z faktami. Te w naukach ścisłych prawie nigdy nie są jednoznaczne. Potrzeba sporej wiedzy, pokory i cierpliwości, by dociec prawdy.

Terra incognita

Gdyby do rozmowy o ociepleniu klimatu zaprosić klimatologa, geologa, meteorologa i powiedzmy fizyka atmosfery, żaden

z nich nie udzieliłby prostej odpowiedzi na najbardziej podstawowe pytania. Czy klimat się ociepla? To zależy, co mamy na myśli: czy atmosferę, czy oceany, czy warstwę powietrza nad gruntem. Czy ocieplenie jest winą człowieka? Jeżeli w ogóle, to tylko w jakimś stopniu i tylko w ostatnich dziesięcioleciach. Przecież klimat ocieplał się także wtedy, gdy człowieka nie było. Co zrobić, żeby ocieplenie wstrzymać? Jeżeli to, co obserwujemy, jest procesem naturalnym, nie ma najmniejszych szans, by go zatrzymać.

Badań na temat globalnego ocieplenia robi się bardzo dużo. Analizy przeprowadzają nie tylko ośrodki państwowe, ale także prywatne. Finansują je fundacje, a pieniądze dają najbogatsi ludzie na świecie (bo to modne). Co z tych wszystkich badań wynika? Obraz jest niejednoznaczny. Niektóre obszary Ziemi, a ściślej mówiąc

warstwa powietrza nad gruntem, rzeczywiście ocieplają się, ale są i takie, gdzie temperatura spada. Podnosi się poziom wody większości mórz i oceanów, ale tam, gdzie mówi się o zalewaniu wysp najczęściej, np. na Oceanie Indyjskim, poziom wody nie zmienia się albo wręcz spada. Ocieplania wyższych warstw atmosfery w ogóle się nie notuje, a z biegunów topnieje tylko północny. Na południowym lodu i śniegu jest coraz więcej.

I jeszcze jedno. Przemysł, głównie energetyka, rzeczywiście wyrzucają do atmosfery spore ilości CO₂, ale także pyłów. CO₂ może podnosić temperaturę, ale pyły i aerozole także wyrzucane do atmosfery wraz ze spalaniem paliw kopalnych, temperaturę obniżają. Poza tym CO₂ wyprodukowane przez człowieka to tylko niewielka część tego, co w sposób naturalny produkuje przyroda.

Europa zza okien samochodu

Marek Brzeziński

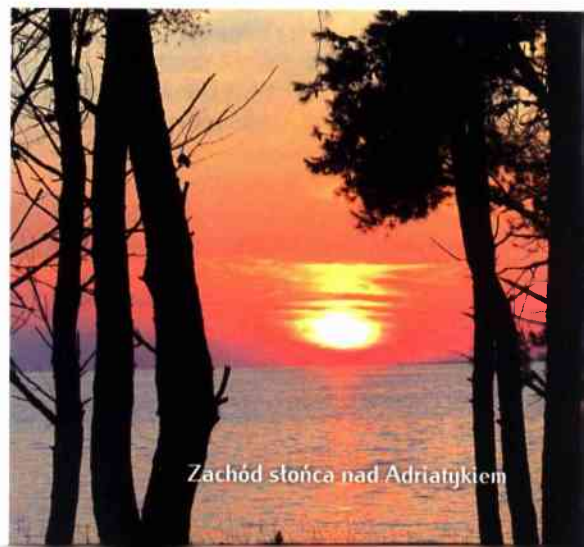
Zapakowaliśmy samochód. Dwie dorosłe osoby, dwoje dzieci i pies. Duży pies. Leonberger. 75 kilogramów wagi. Za bramą doszliśmy do wniosku, że nie wjedziemy jak co roku na autostradę prowadzącą do wschodnich granic Francji, a potem przez Niemcy do Polski.

No i tak zaczęła się wielka przygoda z południem Europy. Przecieliśmy Jurę, gdzie zimą, jak jest śnieg, można nieźle pojeździć na nartach, zajadać się doskonałymi, żółtymi serami, które muszą zastąpić fatalną tutejszą kuchnię i skosztować „żółtego” wina, na którym swoje eksperymenty prowadził Ludwik Pasteur twierdząc, że jest ono zdrowsze od wody. Szwajcaria. Jezioro Genewskie. Lozanna – siedziba międzynarodowych władz olimpijskich i Lucerna, gdzie już trzeba było się wziąć za bary ze „schwytzertyc”, czyli szwajcarską odmianą niemieckiego. Przeszkoda nie do przejścia. W hotelu komary. Małeńkie, ale kłuszące z precyzją szwajcarskich zegarków, a potem Alpy. Nad wąską czeluść tuneli przekładaliśmy żmudną wspinaczkę na alpejskie przetęcze. Coraz wyżej. Spirala drogi wiję się tak, że każdy wąż rozdziawiłby paszczę w zdumieniu i zasyczał z zawiścią. Smreki kurczą się. Karleją. Przycupnęły jak babinki

okryte zielonymi cuchami, przyduszone niesionym ciężarem. Kosówka zostaje w dole. Mnóstwo kolarzy. Sobota. Droga przytula się do szarych skał porośniętych liniejącym mchem, a potem przepaście. Zjazd na teł na szyję i Włochy. Małe miasteczko. Mury obronne. Festyn. Tłumy ludzi. Wszędzie napisy po włosku i po niemiecku. W piekarni najpierw pytają w języku Goethego czego nam potrzeba, a potem zgrabnie przechodzą na mowę Felliniego. Niewielki kurort na obrzeżach Wenecji. Disneyland. Zgiełk. Jazgot „jednorękich bandytów”. Blichtr i świecidełka. Na ulicy mnóstwo Rosjan. W karcie dań też tłumaczenia cyrylicą. Wybija północ. Tutaj nikt, nawet małe dzieci, o tej porze nie kładzie się spać. „Pizza?” Oczywiście”. Dali pizzę z marynowanymi w occie na włoską modłę owocami morza. A psu przynieśli michę wody. Następnego dnia czmychaliśmy z tej krainy starannie poustawianych w karnych rzę-

Kościół w Nin

Zachód słońca nad Adriatykiem

Bardzo trudno w tych danych się zorientować. Ich pozorna sprzeczność wynika z tego, że pogoda, czy klimat jako całość, jest dla nas cały czas terra incognita. To w zasadzie nie sprzeczność, tylko złożoność, której choć jeszcze nie rozumiemy, coraz bardziej staramy się to zrobić. Naiwnością byłoby jednak sądzić, że wyjaśnienie, zrozumienie przyjdzie łatwo. Kolejne raporty dają coraz więcej danych, ale niekoniecznie powodują, że od razu wszystko staje się jasne.

Wulkan, Słońce, człowiek

Miesiąc temu wchodzący w skład Uniwersytetu Berkeley prestiżowy instytut Berkeley Earth Surface Temperature opublikował raport, z którego wynika, że średnia temperatura powietrza stale rośnie od około 250 lat. W tym czasie podniosła się o około 1,5 st. C. Mniej więcej połowa tego wzrostu przypada na ostatnie 80–100 lat.

Zanim wnioski, kilka słów o metodzie badawczej. Naukowcy do swoich badań użyli danych pomiarowych z lat 1753–2000 i wykorzystali 36 tys. stacji meteorologicznych rozsianych na całym świecie. Dodatkowo analizowano odwierty w lodzie

polarnym, by badając zamrożone pęcherzyki powietrza uzyskać informacje o składzie atmosfery w przeszłości. Wzięli też poprawki na to, że niektóre stacje meteorologiczne jeszcze kilkadziesiąt lat temu znajdowały się na obrzeżach miast, a dzisiaj stoją między osiedlami. Porównywanie ich wskazań bez odpowiedniej poprawki byłoby więc niewiarygodne.

Co z badań uczonych z Berkeley wynika? Pierwszy wniosek jest taki, że... brak jednoznacznych wniosków. A właściwie jest jeszcze gorzej. Sytuacja jest tak złożona, że

każdy może wyciągać wnioski potwierdzające swoją tezę. Choć główny autor badań Richard Muller kiedyś publicznie kwestionował ocieplenie klimatu, dzisiaj twierdzi, że w nie uwierzył. Ale odpowiedzi, kto jest ociepleniu winien, nie udziela.

Z najnowszych badań wynika, że klimat ociepla się od 250 lat. Zebrane przez badaczy dane świadczą o tym, że – przynajmniej w pierwszym okresie badań (w latach 1753–1870) – bardzo duży wpływ na zmiany temperatury powietrza miały erupcje wulkanów.

ciąg dalszy na str. 10

dach leżaków i parasoli. Najdroższa benzyna w Europie i Słowenia. Tutaj napisy po słoweńsku i włosku, który towarzyszy nam przez krainę niedźwiedzi i świetnych narciarzy aż do Istrii. Kontrola na granicy jak kiedyś na Odrze i Nysie. Długaśny wężyk. I jesteśmy w Chorwacji. Zabójcze widoki na Rijekę wtopioną w lazur Adriatyku i góry. Trzy czwarte tego kraju to lasy i góry. Droga mknie nad morzem, w którym złotą głowę zanurza szukające słońce. Wąziutką ścieżką wijącą się nad stromym brzegiem docieramy do jakiegoś zaspanego portu. W restauracji – owszem dadzą świetnie zjeść, włoskie wpływy obecne tu są na talerzu, podadzą doskonałe, białe wino, ale na nocleg nie chcą przyjąć znacząco patrząc na naszego psa. Trudno. Kumpla nie zostawimy. Samochód stawiamy na kei. Noc przerywa nam regularne bicie dzwonu na kościelnej wieży. A z krótkiego snu budzi pianie koguta i pyrkotanie silnika tódeczki, którą wyptywają rybacy na potów. Brzask. Słońce przeciera też zaspanymi promieniami oczy i wdzięczy się do błękitnego zwierciadła Adriatyku. Jedziemy dalej. Na południe. Droga przyklejona betonową wstążką do stromych, bezludnych gór. Żółto-szare. Pozbawione roślin. Nieruchome. Pustynia. A w dole przepaść kończąca się w morzu. Zachwyty i lęk. Dalmacja. Znaleźliśmy domek w oliwkowym zagajniku. „Gazda” przyszedł na

spotkanie z flaszką wina własnej produkcji. Jak się rozgadałiśmy to poszedł do siebie i wrócił z rakiją. Też domową. Tak sam o sobie powiedział – „gazda”, co ma oznaczać właściciela domu. W końcu przed wieloma, wieloma wiekami Chorwaci mieszkali pod... Krakowem. Dopiero z czasem zawędrowali na południe. Wspaniała kuchnia. Wyśmienita jagnięcina i prosiaczek z rożna. Wyborne kalmary i ryby. Pychota. Otwarcie i uśmiechnięci ludzie. Język łatwy do zrozumienia chociaż na początku trudno było się domyśleć, że „nogamet”, to pitka nożna, a „odbojka” to siatkówka. Stare mury Zadaru. Mała bryła kościółka z Ninu, wybudowanego w VIII albo IX wieku. Pochylona na cokole postać biskupa Grzegorza, który zabiegał by „głogolicę” wprowadzić do liturgii Kościoła. Morze i góry. Kamieniste plaże i garść żółtego piasku. Sprzedawca toreb pokazuje na biało-czerwoną szachownicę – „To są przecież wasze kolory. Polski”. A szachownica to polskie skrzydła. Po kilku dniach ruszamy w drogę. Znowu przez góry, ale tym razem z dala od morza. Zagrzeb. Równiny. Co raz bliżej madziarskiej granicy. Widać to też na talerzu i na chatupach, na których suszą się strąki czerwonej papryki. Na granicy znowu wracają wspomnienia z czasów gdy Europa podzielona była siecią przejść skrupulatnie pilnowanych przez żołnierzy. Węgierska „wopistka” sprawdza nasze paszporty – nawet paszport psa, który rzuca się na tyle samochodu jak niedźwiedź. Niedługo dojedziemy do krainy misiów, ale najpierw Węgry. Wcale nie tak płasko. Wreszcie Balaton. Godzinami brnie się po kolana w wodzie. Marina i strome pagórki po drugiej stronie jeziora. Nigdzie nas nie chcą przyjąć z naszym „futrakiem”. W końcu jest domek na kempingu. Przestronny. Budowany w okresie rządów Komunistycznej Partii Węgier. Jakiś smutek i nostalgia unoszą się nad kempingiem nad Balatonem. Może to koniec lata? A może wspomnienia? Bo syfon w toalecie w domku, jak u mojej babci w Łodzi w latach 60 tych. Także wyposażenie jak z okresu „głębokiego” peerelu. Za to kuchnia wspaniała. Gulasz palce lizać. No i przedni Tokaj. Teraz Budapeszt. Perta środkowej Europy. Ma więcej oddechu niż Praga. Jest przestronny, monumentalny i dostojny, tyle, że fatalnie oznakowany. Tak fatalnie, że miasto zwiędzamy bardzo dokładnie.

ciąg dalszy na str. 10

Widok z portu Prilvaka (Dalmacja)

Jesienią o ociepleniach... klimatu

...ciąg dalszy ze str. 8

W ich trakcie do atmosfery wyrzucane są duże ilości cząstek pyłu i popiołów, a te, odbijając światło, obniżają temperaturę atmosfery. Największe erupcje wulkanów znacząco schładzały atmosferę nawet na kilka lat.

Wulkany to tylko jeden z elementów układanki. Drugim jest Słońce. O jego wpływie na zmiany klimatu na Ziemi dyskutuje się z bodaj największymi emocjami. Jedni twierdzą, że wszystko, co dzieje się na Niebieskiej Planecie, jest związane z działalnością Słońca i najmniejsze wahania w jego aktywności natychmiast wywołują zauważalne zmiany ziemskiego klimatu. Tę tezę mają potwierdzać wykresy, na których wyraźnie widać zależność między aktywnością Słońca i temperaturą naszej atmosfery. Ale są i tacy, którzy uważają, że wpływ dziennej gwiazdy jest znikomy. Tego zdania jest np. związany z ONZ Międzypaństwowy Zespół ds. Zmian Klimatu. Z przywoływa-

nych badań wynika, że żadna z tych stron nie ma racji. Analizy z Berkeley mówią, że Słońce miało duży wpływ na ocieplenie klimatu, ale do lat 60. XX w. Potem, choć aktywność gwiazdy była mniej więcej stała, temperatura dalej rosta.

A co z człowiekiem?

To jest pytanie kluczowe. Z cytowanych badań wynika, że dwutlenek węgla w atmosferze znacząco ją podgrzewa dopiero od 50-60 lat. Powszechnie uważa się, że gwałtowna emisja CO₂ jest wynikiem szybkiego wzrostu populacji i dynamicznego rozwoju przemysłowego. Ta interpretacja, choć możliwa, nie jest wcale jedyna. Największym magazynem CO₂ na Ziemi są morza i oceany. Dwutlenek węgla dobrze rozpuszcza się w wodzie (zresztą łatwo to sprawdzić otwierając butelkę gazowanej wody mineralnej). To wiadomo na pewno. Wiadomo też, że w ciepłej wodzie rozpuszcza się znacznie mniej gazu niż w zimnej. Innymi słowy, gdy temperatura oceanu

podnosi się, z wody uwalniany jest dwutlenek węgla, który wcześniej był w niej rozpuszczony. Jeżeli klimat ocieplał się od 250 lat, w końcu temperatura wzrosła do poziomu, w którym to oceany emitują CO₂. Człowiek z tą emisją nie ma jednak nic wspólnego. Nawiasem mówiąc, wyższa temperatura wody oznacza większe parowanie jej powierzchni. Para wodna jest znacznie bardziej cieplarnianym gazem niż CO₂.

Gdyby czytać komentarze specjalistów po opublikowaniu raportu Uniwersytetu Berkeley, najczęściej chyba powtarzanym hasłem jest „a nie mówiłem?”. Piszą tak zarówno ci, którzy uważają, że właśnie udowodniono wpływ działalności człowieka na ocieplający się klimat, jak i ci, którzy uważają, że cytowane badania raz na zawsze człowieka uniewinniają. Tymczasem autorzy raportu z Uniwersytetu Berkeley ani słowem, ani palcem nie wskazują winowajcy. Mówią tylko „to skomplikowane”. Minie jeszcze sporo czasu, zanim tę zagadkę rozwiążemy. □

Europa zza okien samochodu

...ciąg dalszy ze str. 8

Dopiero mieszkający w Budzie, albo może i w Peszcie rodak wyjaśnia jak trafić na autostradę do słowackiej granicy. Bo teraz czekają nas kluseczki w krainie Janosika. A potem przełęcz dukielska, o którą toczyły się zacięte boje w czasie ostatniej wojny i znajome zapachy w polskiej kuchni. Beskid Niski a później kraina „misiów” – Bieszczady, witające nas słońcem i wściekłym szumem Sanu z pienistymi bryzgami przeskakującego po kamieniach. Łódź.

Warszawa. Znana cisza lśniącego słońcem Łagowa. Autostrada jak strzełił do Odry. Brunświk i demony dawnej granicy niemiecko-niemieckiej dzielącej wolny świat od tego zniewolonego pod radzieckim butem. A potem Francja. Ponad 6 i pół tysiąca kilometrów. Według praw fizyki wykonaliśmy pracę równą „zeru”, bo wróciliśmy do punktu wyjścia. Ale ileż spotkań! Ludzkich gestów, uczuć, rozmów i smaków. Tego nie da żaden, nawet trójwymiarowy reportaż w telewizji. Tego trzeba dotknąć. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☺ Awantury kibiców towarzyszyły meczowi eliminacyjnemu do MŚ Polaków w Podgórzu. Polacy ostatecznie zremisowali z Czarnogórą 2:2. Gole dla Polski zdobyli Błaszczkowski i Mierzejewski. Obydwa zespoły kończyły mecz w „dziesiątkę” po czerwonych kartkach. Kolejny mecz gramy we Wrocławiu z Mołdawią. Z powodu meczów reprezentacji pauzowała ekstraklasa.

☺ Graty za to 1 liga. Wyniki 6 kolejki: Bogdanka Łęczna – Dolcan 2:1, Polonia Bytom – Miedź Legnica 1:3, Zawisza Bydgoszcz – GKS Katowice 2:0, Sandecja – GKS Tychy 1:2, Cracovia – ŁKS 4:2, Flota Świnoujście – Okocimski KS Brzesko 1:0, Olimpia Grudziądz – Warta 4:2, Kolejarz Stróż – Stomil Olsztyn 2:2. W tabeli prowadzi Flota, przed Zawiszą i Cracovią.

☺ Transfery. Były piłkarz reprezentacji Polski Euzebiusz Smolarek trafił na rok do Jagiellonii Białystok. Mający za sobą występy m.in. w Levante, Ruben Sanchez Montero, zostanie pierwszym hiszpańskim piłkarzem pierwszoligowej Sandecji. Terek Grozny sprowadził ostatnio Macieja Makuszewskiego z Jagielloni, dzięki czemu polska kolonia w tym klubie liczy już czterech Polaków. Terek jest też zainteresowany sprowadzeniem Artura Boruca. ☺ AC Milan, jeden z najstojniejszych klubów piłkarskich świata, otwiera futbo-

lową szklótkę w Łodzi. Partnerem włoskiego klubu została akademia prowadzona przez Bogusława Wypartę, bramkarza ŁKS Łódź.

☺ Robert Kubica zwycięstwem w rajdzie Ronde Gomitolo di Lana uczcił swój powrót

na samochodowe trasy. W pierwszym występie od wypadku w lutym 2011 r. Polak pojechał specjalnie przygotowanym Subaru Imprezą WRC bardzo dobrze i nie dał rywalom żadnych szans. Będzie powrót do F1?

☺ Najlepsza polska tenisistka, Agnieszka Radwańska, spadła z drugiej na trzecią lokatę w rankingu tenisowym WTA. Polkę wyprzedziła półfinalistka tegorocznego US Open, Rosjanka Maria Szarapowa. Na czele umocniła się Białorusinka Wiktoria Azarenka.

☺ Tomasz Gollob wygrał Grand Prix Skandynawii, pierwsze w tym roku zawody serii GP wygrane przez Polaka. W klasyfikacji generalnej Gollob jest 4.

☺ Reprezentacja Polski koszykarzy wygrała grupę E eliminacji do Mistrzostw Europy. Polacy zdobyli tyle samo punktów co Finlandia, ale mieli lepszy bilans bezpośrednich meczów. W ostatnim meczu Polacy pokonali 89:59 Albanii.

☺ Niezły powrót Adamka na ring. W hali Prudential Center w Newark pod Nowym Jorkiem Tomasz Adamek pokonał w wadze ciężkiej Amerykanina Trivisa Walkera przez techniczny nokaut w piątej rundzie.

☺ 36 medali, w tym 14 złotych, 13 srebrnych i 9 brązowych zdobyli polscy niepełnosprawni sportowcy na paraolimpiadzie w Londynie. Biało – czerwoni 9. miejsce w klasyfikacji medalowej (zdobyli o 26 medali więcej niż zawodowi olimpijczycy, którzy zajęli pozycję 30).

☺ Stawiają na Polonusów? Beniaminek Polskiej Ligi Hokejowej HC GKS Katowice sprowadził latem siedmiu zawodników mających polskie korzenie z Kanady i USA.

☺ Reprezentacja Polski rugbyistów po raz drugi z rzędu zdobyła tytuł młodzieżowych mistrzów Europy. W finale w Pradze reprezentacja U20 pokonała ekipę Czech 44:8

☺ Tomasz Marczyński ukończył Vuelta a Espana na najlepszym w historii startów polskich kolarzy w tym wyścigu trzynastym miejscu. Marczyński jeździ w holenderskiej grupie Vacansoleil. □

La moisson

14-13-9

Non, ce n'est pas le tiercé gagnant de dimanche prochain, mais le nombre de médailles obtenues par les athlètes paralympiques polonais à Londres.

Le chiffre nous fait rêver, mais ils ont bien gagné 36 médailles, dont 14 en or, 13 en argent et 9 en bronze. Ils ont fait mieux qu'à Pékin où ils avaient obtenu trente médailles dont cinq en or, mais surtout mieux que les athlètes valides. Ces derniers, au nombre de deux cents, n'ont obtenu, un mois avant, que deux médailles d'or, soit un rendement de 1 %. Les invalides, avec une centaine d'athlètes et 14 médailles d'or, présentent un rendement de 14 %, soit 14 fois plus que les valides. Les premiers ont placé notre pays à la trentième place, tandis que les autres l'ont monté à la neuvième et l'ont fait jouer dans la cour des grands.

Cette année, tout le monde a remarqué que les jeux paralympiques ont eu autant de succès que les jeux olympiques et que Londres n'a pas fait de discrimination à l'encontre des handicapés. Tous les stades ont joué à guichets fermés alors qu'on s'était plaint de nombreuses places vides au début des JO. Ici, avec les jeux paralympiques, ce n'était pas le cas, car les Anglais venaient volontiers et soutenaient tous les sportifs qui évoluaient sur les terrains. Tous les athlètes paralympiques ont remarqué l'enthousiasme des spectateurs, leur soutien et leurs applaudissements. Il faut dire que les Anglais, connus pour leur tolérance – pour le meilleur comme parfois pour le pire –, n'ont pas fait de différence entre les valides et les invalides, ce qui a largement profité à ces derniers qui ont pu ainsi s'exprimer comme jamais jusqu'à présent dans le sport international, à la face du monde. En Pologne, obtenir une information sur les résultats du jour était vraiment un parcours du combattant. Il fallait farfouiller minutieusement sur les pages Internet pour trouver quelque chose, mais ce quelque chose n'était presque jamais à jour. Le seul site qui était toujours à jour, était celui du Comité international paralympique,

Natalia Partyka

l'instance dirigeante des handisports pratiqués par les athlètes handicapés. Souvent, et même toujours, les médias polonais avaient une médaille ou deux de retard. Et quel que soit le médium, c'était presque toujours une dépêche de l'agence de presse polonaise PAP qui était reproduite. Même des quotidiens sérieux comme *Rzeczpospolita* n'ont consacré que peu de place aux jeux paralympiques, malgré les succès quotidiens des Polonais – une médaille d'or par jour en moyenne –, alors que pendant les jeux « normaux », il était impossible de se tromper pour trouver la bonne information. J'écrivais l'autre jour que le sport était la cinquième roue du carrosse en Pologne ; j'ajoute maintenant que le handisport ne fait même pas partie de ce carrosse et reste sur le bord de la route. Par exemple, ce lanceur de disque, Tomasz Blatkiewicz qui, pour s'entraîner, est obligé de profiter d'un champ mis à sa disposition par une tierce personne et de lancer son disque du milieu de la route en prenant garde qu'aucune voiture ne passe à ce moment-là. Pourtant, les handicapés sont des gens aussi normaux que vous et moi. Ils peuvent avoir un handicap physique ou mental ; ils sont nés comme cela ou ils ont eu un accident ou une maladie qui les a rendus comme cela, mais ce sont des gens qui pensent, qui bougent ou qui agissent. De toute évidence, la Grande-Bretagne a beaucoup fait pour intégrer les handicapés à la société, ce qui fait que les citoyens n'ont plus ce mouvement de recul devant le handicap. La France a aussi avancé sur ce sujet, le handisport n'est pas inconnu du public. Mais la Pologne est encore loin du compte. Les handicapés, on ne les montre pas, on les cache au public. Ce n'est pas beau à voir ? Ce n'est pas sexy ? Si ce n'était pas le cas, comment pourrait-on expliquer que la télévision polonaise, *Telewizja Polska* (TVP), investie pourtant d'une mission de service public, n'a pas montré à longueur de journée les exploits des ressortissants polonais ? Pendant les JO « normaux », on ne pouvait pas échapper au battage médiatique sur les chances des athlètes polonais et leurs défaites dans presque toutes les disciplines. En revanche, pendant les jeux « para », on pouvait toujours zapper toutes les chaînes sans rien trouver, à part de temps à autre une courte chronique ou une information rapide dans les journaux du soir. Les Polonais, qui étaient au courant des exploits des handicapés, étaient très mécontents de ne pas pouvoir suivre en direct les performances de ceux qui sont rapidement devenus leurs héros, et le faisaient savoir sur tous les forums, d'une manière parfois très virulente. Les handicapés, pour exister, doivent se battre contre tout : contre

le pouvoir qui les ignore – les politiciens qui ont essayé de récupérer leurs succès semblaient bien ridicules –, contre la société qui jusqu'à présent préfère ne pas les voir, contre leur handicap et contre eux-mêmes pour ne pas se laisser aller au désespoir. Les médaillés des JO « para » gagnent toujours contre eux-mêmes et contre leur handicap. Cette année, ils ont aussi gagné contre les stéréotypes de la société polonaise et, compte tenu de l'accueil que les supporters leur ont réservé, on peut espérer que c'est un mouvement de fond qui aboutira à un regard positif du citoyen lambda valide sur son concitoyen invalide. Il reste les politiciens...

Les médaillés polonais

Or : Mateusz Michalski - 200 m ; Maciej Lepiato - saut en hauteur ; Barbara Niewiedział - 1500 m ; Ewa Durska - lancer du poids ; Karolina Kucharczyk - saut en longueur ; Katarzyna Piekart - lancer du javelot ; Joanna Mendak - natation (100 m papillon) ; Natalia Partyka - tennis de table simple ; Patryk Chojnowski - tennis de table simple ; Piotr Grudzień, Marcin Skrzynecki - tennis de table par équipe ; Grzegorz Pluta - escrime (sabre) ; Dariusz Pender - escrime (épée) ; Rafał Wilk - cyclisme, une contre la montre et une sur route.

Argent : Alicja Fiodorow - 200 m ; Arleta Meloch - 1500 m ; Daniel Pek - 1500 m ; Mateusz Michalski - 100 m ; Mariusz Sobczak - saut en longueur ; Janusz Rokicki - lancer du poids ; Karol Kozuń - lancer du poids ; Oliwia Jabłońska - natation (100 m papillon) ; Anna Harkowska - cyclisme, une sur piste, une au contre la montre et une sur route ; Krzysztof Kosikowski - cyclisme sur route ; Patryk Chojnowski, Sebastian Powroźniak - tennis de table par équipe.

Bronze : Alicja Fiodorow - 400 m ; Rafał Korc - 1500 m ; Tomasz Blatkiewicz - lancer du disque ; Tomasz Rębisz - lancer du poids ; Łukasz Mamczarz - saut en hauteur ; Paulina Woźniak - natation (100 m brasse) ; Milena Olszewska - tir à l'arc ; Marta Makowska - escrime (fleuret) ; Natalia Partyka, Alicja Eigner, Małgorzata Jankowska - tennis de table par équipe. □

Polityk z zasadami

Andrzej Grajewski (Gość Niedzielny)

Politycy w Europie niechętnie deklarują swoją wiarę. Paradoksalnie robi to premier Czech Petr Nečas, rządząc najbardziej laickim krajem w Europie.

Premierem jest od dwóch lat. Stoi na czele trudnej koalicji, której fundament tworzy czeska prawica, czyli Obywatelska Partia Demokratyczna ODS z dość egzotycznymi partnerami: konserwatywną partią TOP og, skupioną wokół barwnej postaci ministra spraw zagranicznych, czeskiego arystokraty Karel Schwarzenberga, oraz populistyczną i nieobliczalną zbieraniną, występującą pod szyldem Sprawy Publiczne skrzykniętą przez telewizyjnego dziennikarza Radka Johna. Ten rząd ma przeciwko sobie silną lewicową opozycję, reprezentowaną przez socjaldemokrację oraz komunistów. W tym mało spójnym gabinecie, przypominającym koalicję PiS z LPR oraz Samoobroną, premier Nečas ma trudniejszą pozycję, aniżeli u nas miał premier Jarosław Kaczyński. Nie ma także charyzmy prezesa PiS, ani jego pozycji w swoim zapleczu politycznym. Jeśli obu polityków coś łączy, to gotowość do realizacji trudnych reform, nawet za cenę utraty popularności u wyborców. A także przekonanie, że w ramach Unii nawet mniejsze kraje mogą stanąć w pierwszym szeregu i głośno upominać się o swoje prawa.

Niepolityczny polityk

Nečas polityką zajął się dopiero po upadku komunizmu. Wcześniej poświęcał się pracy zawodowej – jest fizykiem i pracował jako technolog w zakładach Tesla – oraz rodzinie. Także później nie palit się do władzy. Gdy po raz pierwszy składano mu rządowe propozycje, odmówił, powołując się na negatywną opinię żony Radki, co media skwitowały głośnym rechotem. W czeskiej polityce, w której skandale obyczajowe oraz politycy zmieniający żony i kolejne partnerki nie są rzadkością, spokojny, stale u boku jednej żony i z czwórką dzieci Nečas wydawał się zjawiskiem z innej epoki. Rozgłos publiczny zdobył jako minister pracy, spraw społecznych i rodziny w pierwszym i drugim rządzie Mirka Topolánka. Nie bał się wtedy działań niepopularnych i choć wielkich reform nie przeprowadził, ale system pomocy społecznej nieco uszczelnit i uporządkował. Dał się przy tym poznać jako sprawny urzędnik, na serio traktujący program własnego rządu, kierujący się zasadą, że nie można więcej wydawać, aniżeli się ma. Dlatego później, gdy został premierem, jego polityczne hasło mówiło, że Czechy są krajem bez długów. W miarę upływu lat stawał się profesjonalnym politykiem, zdobywając także doświadczenie w polityce zagra-

nicznej, obronności oraz funkcjonowaniu służb specjalnych. Na czele rządu stanął w czerwcu 2010 r. po przedterminowych wyborach. W Brukseli dał się poznać jako twardy rozgrywający, m.in. stając w obronie rządu Orbána, gdy zagrożono mu sankcjami ekonomicznymi. Nie zgodził się także w marcu br. podpisać unii fiskalnej wskazując, że ogranicza ona suwerenność Czech. Publicznie ogłosił, że nie chce się rozstać z czeską koroną, gdyż widzi, że w czasach kryzysu jest ona kotwicą stabilizującą gospodarkę. Wielkim wyzwaniem dla jego gabinetu okazał się powrót do sprawy restytucji majątków kościelnych, na której połamali sobie zęby poprzednie ekipy rządowe.

Totalna konfrontacja

Nečas to praktykujący katolik, który publicznie przyznaje się do swojej wiary. Jak na standardy czeskie to ewenement, bo wcześniej publicznie o religii mówił jedynie premier Fischer, członek żydowskich gmin wyznaniowych. Nečas nie ukrywał, że zależy mu na doprowadzeniu do końca ustawy o restytucjach majątkowych dla Kościołów oraz innych związków wyznaniowych w Czechach. Obiecał to m.in. papieżowi podczas rozmów w Watykanie w maju br. Sprawa ciągnie się od wielu lat. Po długich negocjacjach udało się znaleźć kompromisowe rozwiązanie, które przewidywało 56 proc. zwrotu własności w naturze i rekompensatę finansową, rozłożoną na 30 lat. Wypłata odszkodowań oznaczałaby jednocześnie cofnięcie dotacji państwowych dla Kościołów. Czeska opinia publiczna, tradycyjnie dość antyklerykalnie nastawiona, informację o rządowej ustawie przyjęła bez entuzjazmu. Natomiast opozycja zrobiła z restytucji majątku kościelnego przedmiot totalnej konfrontacji z rządem. Politycy socjaldemokracji i komunistki prześcigali się w straszeniu Czechów wszelkimi plagami, jakie miały nastąpić w wyniku zwrotu części majątku kościelnego. Efekt był taki, że zdominowany przez lewicę senat w połowie sierpnia odrzucił przyjętą w lipcu przez Izbę Poselską ustawę o uregulowaniu kwestii majątków kościelnych. Nieoczekiwanie głos w tej debacie zabrał także prezydent Václav Klaus oświadczając, że nie podpisze żadnej ustawy, która nie będzie dawała gwarancji, że nie naruszy pokoju prawnego wokół dekretów Beneša z 1945 r., które m.in. sankcjonowały nacjonalizację majątku Niemców sudeckich.

Ta sprawa od wielu lat ciąży nad czeską polityką. Gdy dochodziło do dyskusji o zwrocie majątku zabranego przez komunistów, zawsze odzywały się głosy, aby niczego nie oddawać, gdyż może to być precedens dla niemieckich roszczeń. Zdaniem dr. Doležala analityka politycznego i znanego blogera, w przeszłości także czynnego polityka i szefa zespołu programowego ODS, zastrzeżenia Klaus są absurdalne, gdyż z ustawy restytucyjnej jasno wynika, że dotyczy ona jedynie mienia utraconego po lutym 1948 r., kiedy komunistki objęły władzę w Czechostowacji. U nas jednak, mówi Doležal, straszak antyniemiecki nadal działa i jeśli ktoś nie ma żadnych innych argumentów, straszy Niemcami. Trybunał Konstytucyjny jasno stwierdził, że restytucja mienia kościelnego nie koliduje z dekretami Beneša, ale politycy powtarzają swoje, a opinia publiczna na wszelki wypadek woli być przeciw. Na pytanie, po co Klausowi taka gra, skoro wie, że restytucje nie są zagrożeniem dla czeskiego porządku prawnego, dr. Doležal odpowiada, że Klaus chce w ten sposób utrzymać swoje wysokie poparcie społeczne, które będzie mu być może potrzebne po tym, jak w marcu br. przestanie urzędować na Hradzie.

W cieniu Klaus

Dla przyszłości premiera Nečas decydujące będzie, zdaniem Doležala, czy premier będzie umiał sobie ułożyć stosunki z prezydentem. Klaus w marcu 2013 r. kończy ostatnią kadencję, ale wiele wskazuje na to, że nie ma zamiaru odejść z życia publicznego. Może ubiegać się o funkcję przewodniczącego ODS, co otwierałoby mu w przyszłości drogę do funkcji premiera. Jesienią w Czechach odbędą się wybory uzupełniające do senatu oraz samorządu regionalnego. Jeśli ODS, która ma ostatnio kiepskie notowania, nie będzie miała dobrego wyniku, Nečas może pożegnać się z funkcją przewodniczącego partii, co nieuchronnie zapowiadałoby koniec jego politycznej kariery.

ciąg dalszy na str. 14...

Wszystko już można

*Można tu sprzedać wszystko: Godność, honor, sławę...
Można zamienić świętość Na jurną zabawę...*

*Można kajać się za nic, Stać w pokutnym worku...
Można oddać diamenty Za garstkę paciorków...*

*Można już groby ojców Tańcem sponiewierać...
Można (za garść srebrników) Opluć bohatera...*

*Można zaprzeć się wiary... Nową wiarę stworzyć...
Można kraść... Można kłamać... Można cudzołożyć...*

*Można krzyże usuwać... Można je podeptać...
Można zakrzyczeć chórem Tych, co modły szepczą...*

*Można dzieci oglupiać, Demoralizować...
Można - wszystko, co wstrętne - Zalegalizować...*

*Można już rękę podać tym, Co donosili...
(I wy tłumaczyć można, Że nic nie szkodzili)...*

*Można katów przewiny Do archiwum złożyć...
Można ofiary wysmiać... Znowu upokorzyć...*

*Można wybierać przyszłość... (Względnie „tu i teraz”)...
Tych, co myślą inaczej - Wyzwać od „moherów”!...*

*Można z „ludźmi honoru” Siadać do kolacji,
Zabić też można kogoś (Zwoląca gdy ma rację)...*

*A potem zbrodnię można Odciąć grubą kreską,
Zdać się na sprawiedliwość (Po śmierci) niebieską...*

*Można (nawet wypada) Być dzisiaj „na hajcu”,
By bez żalu pożegnać Wolność swego kraju...*

*Można (jak i należy) Obśmiać dziś Ojczyznę...
Można (trzeba!) patriotyzm Okrzyknąć faszysmem...*

*Można sprzedać domeny „Polska” oraz „Poland”...
Naród powalić można, Gdy znów powstał z kolan...*

*Lecz jednego nie wolno Robić w naszym Domu:
NIE MOŻNA powyższego Zabronić nikomu!*

Lech Makowiecki -

muzyk, songwriter, bard, scenarzysta, felietonista, lider zespołu „Zayazd”; admirał Mickiewicza (płyta „Zayazd u Mistrza Adama”), fan Jana Pawła I, wyznawca Jana Pawła II. Sformułowany na polską tradycję, kulturę i edukację młodego pokolenia przez rozrywkę. Dwie ostatnie autorskie płyty: („Katyń 1940” i „Patriotyzm”) rozpoczynają jego prywatną misję - naprawy Rzeczypospolitej przez uwrażliwienie młodego pokolenia na historię Polski...
Więcej: www.zayazd.pl

IPN załatwiony

z „Kabaretu Małgorzaty Todd”

Czy głupota jest wartością? Jest nią bez wątpienia dla kogoś, kto próbuje nami sterować. Wiedzieli o tym Niemcy. III Rzesza stawiała na brak edukacji Polaków. Za krótko jednak panowała, żeby się jej to powiodło. PRL nie dopuszczał tylko do poznawania prawdy niewygodnej dla ZSSR. Obecna władza ma w tym względzie znaczące osiągnięcia. Stałe oglupianie przez media reżimowe przyniosło efekty.

Lemingi są łatwo sterowalne, a przy okazji można na nich zarobić. Każdemu oszukanemu można przecież wmawiać, że sam sobie jest winien. I w zasadzie trudno podważyć tę argumentację. W demokracji naród ma taki rząd, jaki sobie wybrał. A po ma niepodważalne osiągnięcia. Nie chodzi mi nawet o rekordy w budowaniu najdroższych a zarazem nieukorczonych autostrad, stadionów, czy rekordy sportowe. Prawdziwym majstersztykiem jest ukrócenie działalności Instytutu Pamięci Narodowej.

Od początku było to dziecko niechciane przez postkomunistów, ale walka wręcz nie wchodziła w rachubę. Trzeba było zadziałać zza winkla i udało się! Czego nie zdążyła zniszczyć SB (Służba Bezpieczeństwa) załatwił... bezdomność. Obawiam się, że jest to scenariusz do naśladowania i prócz „seryjnego samobójcy”, oręż przeciw niepokornym. Podatek od nieruchomości jest już zapowiedzią „seryjnego bezdomnego”.

W sprawie ratowania siedziby IPN dostałam list z propozycją zorganizowania ogólnonarodowej składki na wykupienie budynku. Idea jest śmiała, ale mam wątpliwości co do pomyślnej realizacji. Co prawda, w stanie wojennym ludzie powierzaliby pieniądze „Solidarności” bez obawy o złodziejstwo. Teraz jednak czasy się zmieniły. Gdyby zbiórka zajął się ktoś uczciwy, to już organy państwa datyby mu popalić, a gdyby ktoś z tak zwanych oficjalnych „autorytetów”, to pieniądze i tak by nie trafiły na to, na co byłyby zbierane. Chciałabym się mylić.

Skoro już wspominałam o stanie wojennym, to może warto by jeszcze wrócić do prawdziwej II Wojny Światowej. Wówczas mieliśmy prawdziwe państwo podziemne. W powszechnej świadomości istniał podział na: ludzie i Niemcy. W stanie wojennym na: ludzie i ZOMO. Czyżbyśmy zbliżali się do podziału na: ludzie i lemingi? A może po prostu: ludzie i gangsterzy? □

Polecamy internetową lekturę najnowszego periodyku Kongresu Polonii w Szwecji - „Słowo” (www.polonijny.net/slowo/1204.pdf), za którym przytaczamy powyższe teksty
Red.

Studium Filozoficzno-etyczno-społeczne przy PMK we Francji przyjmuje zapisy na rok akademicki 2012/13

Na kierunki: 1. Studium retoryki (2-semester); 2. Studia filozoficzne; 3. Podyplomowe studia przygotowania pedagogicznego (4-semester); 4. Studium kształcenia i wychowania dziecka w wieku przedszkolnym (4-semester); 5. Studium asystent menagera (2-semester); 6. Studium asystent seniora (3-semester); 7. Studium architektury ogrodów, wnętrz i florystyki (4-semester); 8. Studium finansów i rachunkowości (przedsiębiorstw) (3-semester); 9. Kurs języka angielskiego (dla początkujących i zaawansowanych); 10. Kurs komputerowy (dla początkujących i zaawansowanych).

Szczegółowe informacje w Sekretariacie Studium: 263 bis, rue St Honoré 75001 Paris (wtorki i czwartki: 9.-12.30 i 16.-19.); T. 01 42 60 66 58; e-mail: studiumkul@free.fr

Prof. Józef Szaniawski nie żyje

- Józef Szaniawski zginął w Tatrach, schodząc ze Świnicy, spadł w przepaść w kierunku Doliny Pięciu Starów - powiedział syn zmarłego dla PAP.

Józef Szaniawski urodził się 4 października 1944 roku we Lwowie. W latach 1970–1985 był redaktorem PAP w Warszawie. Od 1973 nawiązał konspiracyjną współpracę z Radiem Wolna Europa, któremu przekazał wiele depešz nieocenionych jeszcze przez władze komunistyczne. Dla rozgłośni w ciągu 11 lat napisał i przesłał ponad pół tysiąca tajnych korespondencji. W 1985 został wykryty przez SB, aresztowany i fałszywie oskarżony o współpracę z CIA. Sąd wojskowy skazał go na 10 lat więzienia. W latach 1985–1990 był przetrzymywany w więzieniach na warszawskim Mokotowie przy ul. Rakowieckiej i w ciężkim więzieniu w Barczewie. Uniewinniony przez SN. Wyszedł na wolność 22 grudnia 1989. Sąd Najwyższy określił go jako ostatniego więźnia politycznego PRL.

W III RP był pełnomocnikiem pułkownika Ryszarda Kuklińskiego w Polsce, organizując kampanię o przywrócenie mu dobrego imienia. Przyczynił się do ujawnienia jego misji wywiadowczej oraz do jego rehabilitacji. W 1998 przygotował wizytę pułkownika w Polsce.

W latach 1994–2003 wykładał w Instytucie Dziennikarstwa UW, od 1996 do 2001 był prof. nadzwyczajnym i prorektorem w Wyższej Szkole Dziennikarskiej w Warszawie. Od 2001 wykładał w Wyższej Szkole Stosunków Międzynarodowych i Amerykanistyki oraz Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego. Był również wykładowcą w założonej przez o. Tadeusza Rydzyskiego toruńskiej wksim oraz publicystą i felietonistą «Naszego Dziennika», Radia Maryja, Telewizji Trwam i internetowego SIM Radia.

Autor kilku tysięcy artykułów, esejów politycznych, książek (zwłaszcza o pułkowniku Ryszardzie Kuklińskim i Józefie Piłsudskim), audycji radiowych i scenariuszy filmów dokumentalnych. Ostatnią jego publikacją jest książka-album «Grunwald pole chwaty» wydana w lipcu 2010. □

Marta Kaczyńska: „Chcę zmian w Polsce”

Córka tragicznie zmarłego prezydenta Lecha Kaczyńskiego nie wykluczyła, że zdecyduje się na wejście w świat polityki. Na razie Marta Kaczyńska została wiceprzewodniczącą Ruchu im. Lecha Kaczyńskiego. - Jestem obecna w życiu publicznym od dwóch lat. Chciałabym się przyczynić do zmian rzeczywistości w naszym kraju - zadeklarowała w rozmowie z „Gazetą Polską Codziennie”.

Kaczyńska podkreśla, że nie obawia się prawdopodobnych ataków na jej osobę. Jak zaznacza, ma świadomość, że Ruch niesie ze sobą ważny potencjał polityczny. - Angażowanie się w sprawy społeczne uważam za swój obowiązek. Przeczytałam pewnie trochę nieprawdziwych rzeczy na swój temat. Trudno, trzeba robić swoje - dodaje.

- Ludzie są zmęczeni tymi samymi wciąż twarzami, które oglądają od lat. Mogę więc być postrzegana jako „świeży powiew”. Ja

jednak nie czuję się nowym aktorem, lecz po prostu osobą, która chciałaby zrobić coś dobrego. Nasze pokolenie nie może być obojętne na to, co dzieje się dookoła - mówi w rozmowie z gazetą.

Córka Lecha Kaczyńskiego zaznacza również, że rządzącej Platformy Obywatelskiej nie da się porównać do wielkiego ruchu „Solidarności”. Zdaniem Marty Kaczyńskiej, partia Donalda Tuska jest „antyobywatelska”, a jej symbolem stała się ostatnio afery wokół Amber Gold. □

Polityk z zasadami ...ciąg dalszy ze str. 12

Klaus, gdy został prezydentem, formalnie opuścił szeregi ODS, ale zachował tam wpływ. Konflikty z Klaussem, głównie w kontekście sporów o politykę europejską, przyczyniły się do porażki poprzedniego lidera ODS, premiera Topolánka. Nečas wyciągnął z tego wniosek i chciał prowadzić politykę niezależną od Klausza, ale jednocześnie być lojalnym wobec niego. Jednak zachowanie Klausza w ostatnim czasie wskazuje, że być może jednak konfrontacji z nim nie uniknie. O tym, że nie ma silnej pozycji nawet we własnej partii przekonało premiera głosowanie nad projektem zmian

podatkowych, oznaczającym także wzrost stawki podatku VAT. Podczas głosowania przeciwko rządowemu projektowi opowiedziało się 6 posłów z jego własnej partii. Przeciwko był także prezydent Klaus. Rząd jednak nie ustąpił i zapowiedział, że ponownie złoży swój projekt, ale tym razem połączony z wotum zaufania do rządu. To pokerowa zagrywka Nečasa, który wie, że większość posłów koalicji w wielu kwestiach będzie stawiać mu okoniem, ale w tej fundamentalnej sprawie, kiedy będą się decydować losy także ewentualnych przedterminowych wyborów, raczej zagłosuje za projektem rządowym. Wszyscy bowiem mają świadomość,

że przedterminowe wybory przyniosłyby zwycięstwo socjaldemokracji oraz komunistom, którzy być może po raz pierwszy, staliby się członkami czeskiego rządu.

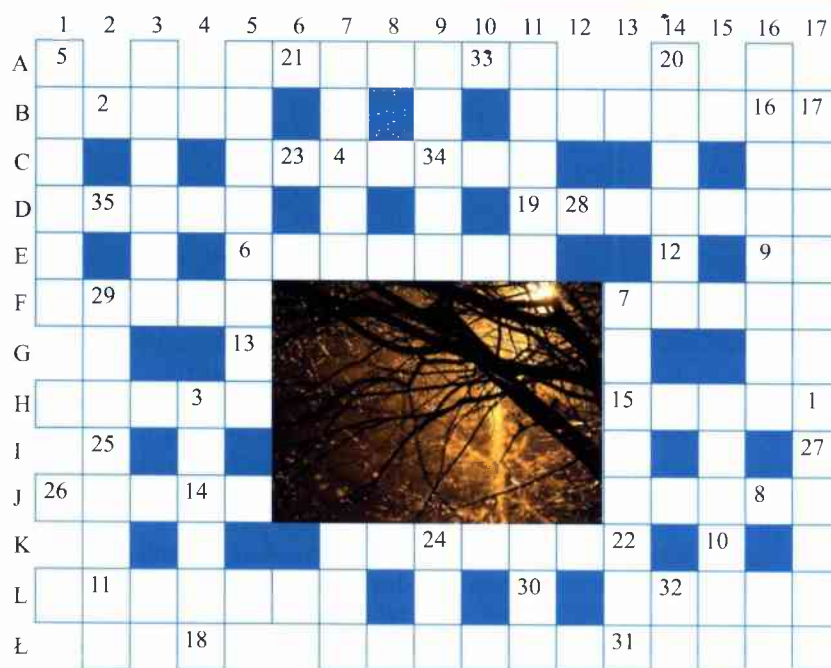
Premiera Nečasa czeka więc gorąca polityczna jesień. Nie wiadomo, czy poradzi sobie nie tylko z opozycją, ale i kolegami z własnych szeregów, podważającymi mu nogę. Pokazał jednak, że w polityce jest także miejsce dla ludzi z zasadami, którzy wbrew nieprzychylnemu nastawieniu większości mediów, starają się mówić społeczeństwu, że także w polityce warto być porządnym, dotrzymywać słowa i nie obiecywać gruszek na wierzbie. □

KRZYŻÓWKA JESIENNA

PROPONUJE: M.D.

Poziomo: A-5. Niewielki ptak z rodziny łuszczaków pochodzący z Wysp Kanaryjskich. B-1. "Zakładane" w banku. B-11. Powszechny podziw, poważanie, szacunek. C-5. Absmak. D-1. Córka Tantala i Diony zamieniona w skałę po stracie dzieci (wg mit.gr.). D-11. W przenośni: mały statek na oceanie lub ostonka orzechowego nasionka. E-5. Narzędzie murarskie. F-1. Miejscowość, w drodze do której dwaj uczniowie spotkali Zmartwychwstałego Jezusa. F-13. Starogrecki rynek. H-1. Na wyposażeniu karetki pogotowia. H-13. Porzekadło mówi, że „myli się tylko raz”. J-1. Wzór na tkaninie. J-13. Potocznie: trudne położenie, tarapaty. K-7. Budowla zabezpieczająca filar mostu przed naporem kry. L-1. Precyzja i subtelność w wykonaniu czegoś lub w postępowaniu. L-13. Zabytkowy wartościowy przedmiot. Ł-7. Namiastka, substytut, zamiennik.

Pionowo: 1-A. Cichy, tłumiony płacz. 2-F. Jedno z czterech podstawowych działań arytmetycznych. 3-A. Państwo ze stolicą w Luandzie. 4-H. Dominujący wiosenny kolor. 5-A. Znajomości lub powiązania rodzinne z jakimiś osobami, zwłaszcza osobami wpływowymi, zajmującymi wysokie stanowiska. 7-A. Córka brata dla Francuza. 7-K. Duże zbiorowisko drzew. 9-A. Mieszkaniec Bukaresztu. 9-K. „... Pomorza” - trzymasztowy żagłowiec szkolny (fregata) zakupiony przez społeczeństwo Pomorza w 1929 dla Szkoty Morskiej

w Gdyni. 11-A. Marionetka, lalka. 11-K. Podmokła łąka lub rodzaj lasu. 13-F. Podstawowe pojęcie logiki matematycznej (pewność, oczywistość). 14-A. Obszar występowania lub działania jakiegoś zjawiska albo czyjegoś wpływu. 15-H. Część koła napędowego. 16-A. Grał na boiskach w czasie EURO 2012. 17-H. Ściernisko inaczej. □

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 35 utworzą rozwiązanie (cytat z wiersza Leopolda Staffa pt.: „Jesień”).

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Rozwiązanie krzyżówki z numeru 25/2012 GK: NIE CZYŃ DRUGIEMU TEGO CO TOBIE JEST NIEMIŁE.

Pionowo: bramkarz, jesień, lando, naczynie, Nurzec, Rwanda, arabika, toasty, niecka, kwarta, Neapol, logika, śliwka, dylemat, bierka, Scylla, Amozonia, minus, nagana, kawalarz, **Pionowo:** banda, rewolucja, akcja, rywalka, krykiet, Alabama, Iran, zlew, Etna, atelier, Anin, kask, Adam, Jonathan, eklezja, strzała, minia, elektroda, twarz □

„Kto idzie ze Mną, nie będzie chodził w ciemności” (Ewangelia wg św. Jana 8,12)

Zaproszenie na Spotkanie ludzi mediów u Tronu Królowej Polski

Już w październiku odbędzie się Ogólnopolska Pielgrzymka Dziennikarzy na Jasną Górę, która – jesteśmy przekonani – na stałe wpisze się do tradycji corocznych peregrynacji do Duchowej Stolicy Polski.

Jako stały termin tych spotkań została uzgodniona z Ojca mi Paulinami druga sobota października – w tym roku będzie to 13 października!

Pomysł pielgrzymek zrodził się w Oddziale Łódzkiej Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy i został podjęty przez całe nasze Stowarzyszenie oraz – co ogromnie cieszy – przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich.

Niewątpliwie jednym z celów spotkania jest integracja środowiska dziennikarskiego niezależnie od przynależności organizacyjnej. Ale integracja katolików, aby była autentyczna, musi być oparta na czymś trwałym, na fundamencie wspólnych celów. Wierzymy, że łączą nas wartości, które można sformułować poprzez takie pojęcia jak: Bóg – Kościół – Ojczyzna – Godność – Prawda – Wytrwałość – Solidarność – Wolność.

Jeżeli tak myślisz i czujesz – przybądź!

Program tegorocznej pielgrzymki:

- godz. 11. – Msza św. w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej, pod przewodnictwem Ks. abpa. Wacława Depo – Metropolity Częstochowskiego, przewodniczącego Rady Episkopatu Polski ds. Środków Społecznego Przekazu;
- godz. 12¹⁵ – 14⁰⁰ – Spotkanie w Sali Różańcowej
- godz. 14¹⁵ – 15⁴⁵ – Czas na positek
- godz. 16⁰⁰ – Modlitwa różańcowa w intencji Ojczyzny i wolności mediów w Polsce (poprowadzą księża z Katolickiego Stowarzyszenia Dziennikarzy) w Kaplicy Cudownego Obrazu Matki Bożej. □

(W imieniu inicjatorów Pielgrzymki Krzysztof Nagrodzki OŁ KSD)

fot. ks. P. Michalski

Rekolekcje i Zjazd Duszpasterski 2012

Od 3 do 7 września b.r. w La Ferte Sous Jouarre odbywały się doroczne rekolekcje i Zjazd Duszpasterski dla polskich księży pracujących we Francji w ramach Polskiej Misji Katolickiej. Rekolekcje prowadził ks. abp Stanisław Gądecki – metropolita poznański.

Rozpoczynając ćwiczenia duchowne, Rektor PMK ks. inf. Stanisław Jeż, w imieniu całego duchowieństwa przybyłego do La Ferte Sous Jouarre, serdecznie powitał tegorocznego rekolekcjonistę ks. abp Stanisława. Powiedział m.in.: „Jezus rozpoczął swą działalność apostolską od pobytu na pustyni. W czasie tej działalności często odchodził na miejsce odosobnione, ustronne i zachęcał do tego swych uczniów (...). Takimi momentami wewnętrznej ciszy z własnego wyboru, dla każdego księdza są rekolekcje święte, które odprawiamy, co roku. I my przybyliśmy tu, do tej oazy ciszy, aby na chwilę zatrzymać się, by spojrzeć w swoje wnętrze, ocenić, wyciągnąć wnioski. W tej ciszy łatwiej usłyszeć głos Pana przekazywany przez Czcigodnego Rekolekcjonistę. Cieszymy się, że przewodnikiem tegorocznych rekolekcji kaptańskich jest ks. abp Stanisław Gądecki, Pasterz diecezji poznańskiej, Wiceprzewodniczący KEP i wykształcony biblista, którego bardzo serdecznie witamy w naszej kaptańskiej wspólnotce. Chcemy otoczyć księdza arcybiskupa naszą życzliwością i pamięcią modlitewną, prosząc Pana, by ten głos Waszej Ekscelencji skutecznie docierał do naszych serc. Mamy nadzieję, że rekolekcje te przygotują nas duchowo do przeżycia nadchodzącego Roku Wiary, bo czasy dzisiejsze wymagają także od kapłanów wiary i służby radosnej. Dziś potrzeba radosnych świadków wiary. Witam także serdecznie wszystkich Kapłanów, uczestników tych rekolekcji i cieszę się bardzo waszą obecnością. Przybyliście tutaj, aby w tej ciszy przeżyć swoje osobiste spotkanie z Jezusem. Przybyliście może ze swoimi radościami, smutkami, ale pełni nadziei, że On napetni Was swoją miłością, byście z entuzjazmem pełnili dalej swoje kaptańskie postannictwo. Moje życzliwe słowa powitania kieruję do tych Księżów, którzy w tym roku podejmują pracę duszpasterską w ramach Pol-

skiej Misji Katolickiej we Francji. Bądźcie pozdrowieni! Wielu z Was zna tę piosenkę oazową: „Zatrzymaj się na chwilę, odechnij pięknem świata, zauważ swego brata. Zatrzymaj się na chwilę, na tym, co w sercu kryjesz i pomyśl, po co żyjesz?” (...).

W tych dorocznych, rekolekcyjnych ćwiczeniach ks. abp Gądecki zwrócił uwagę na biblijne aspekty wiary człowieka i jego relacji do Pana Boga. Wśród poruszonych zagadnień znalazły się tematy dotyczące m.in.: zagrożeń wiary, natury wiary, wspólnoty wiary, wierności, znaków wiary i radości wiary.

6 września o godz. 10, ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor PMK we Francji otworzył natomiast doroczny Zjazd Duszpasterski. W słowie wstępnym, ks. Rektor przypomniał hasło mijającego roku duszpasterskiego „Kościół naszym domem” i przedstawił sprawozdanie z działalności PMK. Powitał także nowych księży, którzy przybyli do PMK, aby podjąć pracę duszpasterską. Są nimi: ks. Jerzy Bubułka, ks. Marcin Kozioł, ks. Dariusz Wojtasik, ks. Roman Domagała OMI, ks. Patryk Michalski SAC, ks. Robert Gazdowicz, ks. Adam Gałazka, ks. Michał Dziedzic, ks. Jacek Tomiczek OMI.

Następnie ks. inf. Stanisław Jeż przedstawił sprawozdanie z działalności PMK w roku 2011/2012. Wspominał następujące wydarzenia: 14-20 maj – 137 Pielgrzymkę Polaków do Lourdes, pod przewodnictwem ks. abp Henryka Muszyńskiego – i powołanie ogólnofrancuskiej Rady Duszpasterskiej, brało w niej udział ok. 400 Polaków; 4-11 kwietnia – Pielgrzymkę do Ziemi Świętej pod przewodnictwem ks. prał. Krystiana Gawrona, wicerektora PMK we Francji; Pielgrzymkę Polaków na Sacre Coeur, pod przewodnictwem ks. abp Szczepana Wesotego; Pielgrzymkę Młodzieży do Chartres; Spotkanie Duszpasterskie Rady Europy Zachodniej; Tegoroczne Uroczystości w Gnieźnie.

W dalszej części Zjazdu Duszpasterskiego głos zabrał ks.

fot. ks. R. Wróbel

Od 80 lat wraz z polskimi emigrantami

Towarzystwo Chrystusowe przeżywa 80. rocznicę swego powstania i działalności. Dekret założycielski kard. Augusta Hlonda datowany jest na 8 września 1932 r.

Najważniejszym punktem rocznicowych wydarzeń będą obchody uroczystości Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata, tytułarnej uroczystości tego zgromadzenia zakonnego, w tym roku przypadającej 25 listopada. W Domu Głównym w Poznaniu koncelebrowanej Mszy Świętej przewodniczyć będzie bp Stanisław Stefanek, chrystusowiec, biskup tomżyński senior.

7 października odbędą się uroczystości rocznicowe w Potulicach. Koncelebrowanej Mszy Świętej będzie przewodniczył bp Jan Tyrawa, biskup bydgoski. Odbędzie się tam również sesja naukowa nt. powstania Towarzystwa.

11 października w Pырzycach odbędzie się konferencja naukowa pod tytułem „Stuga Boży, Prymas August Hlond – duszpasterz i mąż stanu. Doniośle Dziedzictwo”. Z okazji inauguracji Roku Wiary będzie celebrowana Msza Święta pod przewodnictwem ks. abp Andrzeja Dziegi, metropolity szczecińsko-ka-

mieńskiego, z udziałem delegacji i kapłanów tej archidiecezji i Towarzystwa.

Z 19 na 20 października będzie miało miejsce Jasnogórskie Czuwanie w intencji polskiej emigracji i jej duszpasterzy. Hasłem tegorocznego czuwania są słowa Sługi Bożego kard. Augusta Hlonda: „Mocno stój przy wierze ojców”. O północy (z piątku na sobotę) uroczystej Mszy Świętej koncelebrowanej przez duszpasterzy polonijnych w intencji Polonii i Polaków za granicą przewodniczyć będzie ks. abp Wacław Depo, metropolita częstochowski. Transmisję przeprowadzi Radio Jasna Góra, Radio Maryja i TV Trwam.

20 listopada w Domu Generalnym w Poznaniu odbędzie się Międzynarodowa Konferencja pod tytułem „Migracje Polaków a nowa ewangelizacja”. Konferencja rozpocznie się koncelebrowaną Mszą Świętą o godz. 9.00 pod przewodnictwem Nuncjusza Apostolskiego, ks. abp Celestino Migliore.

Towarzystwo Chrystusowe dla Polonii Zagranicznej jest zgromadzeniem zakonnym na prawach papieskich. Chrystusowcy włączają się w apostołstwo Kościoła powszechnego przez pracę na rzecz Polaków mieszkających poza granicami kraju. Poza postugą duszpasterską, księża służą Polonii opieką kulturową i spoteczną. Zgromadzenie założył 8 września 1932 r. kard. August Hlond, Prymas Polski, przy dużym współudziale ks. Ignacego Posadzego (założyciel Siostr Misjonarek Chrystusa Króla) w Potulicach koło Nakta.

Chrystusowcy realizują swoją misję w sześciu prowincjach zagranicznych oraz w części obejmującej Polskę oraz tzw. Delegaturę Wschodnią. Obecni są w 20 krajach, m.in. w Brazylii, USA, Kanadzie, Australii, Kazachstanie, Rumunii i we Francji, na Islandii, Ukrainie, Białorusi. Dom Główny Zgromadzenia oraz Kuria Generalna znajdują się w Poznaniu. □

abp Stanisław Gądecki, a swoje wystąpienie ujął w 5 punktach: program duszpasterski; Rok Wiary; Rady duszpasterskie; Przejście do narodu wschodniego; 1050 rocznica Chrztu Polski.

Ks. abp Gądecki pogratulował РКМ, że włącza się w polski program duszpasterski. Zaznaczył, że Program duszpasterski jest podręcznikiem metodycznym a nie zbiorem homilii czy materiałów, które można bez przygotowania zastosować. Wspomniał, że РКМ musi odnosić się do programu papieskiego na poszczególne lata duszpasterski i uwzględniać go. A nie zawsze się one pokrywają. Oprócz tego musimy też odnieść nasz Program duszpasterski do programu francuskiego. Ten polski Program jest zrozumiały tylko wśród Polonii. Stosunek Programu duszpasterskiego do zakonów, które też mają swój, a nie zawsze chcą się włączać w ten ogólnopolski. Nauczanie – uświęcenie – prowadzenie ludu Bożego, to trzy nurty i kanały, które powinny znaleźć się w programie duszpasterskim. Prelegent dalej stwierdził, że hasło ostatniego Roku „Kościół naszym domem”, było bardzo trafne i księża bardzo dobrze przedkładały to wiernym. Hasło obecne „Być solą ziemi” jest trudniejsze. Budowanie komunii z Bogiem i ludźmi jest podstawowym zadaniem podkreślanym przez Sobór Watykański II. Komunio to podstawowe hasło Soboru. Czynieć Kościół domem komunii – to

podjęli biskupi polscy. Nowe Tysiąclecie powinno skoncentrować się na tworzeniu Szkoły Komunii (...).

W II części Zjazdu ks. Rektor wręczył dekrety nowym księżom oraz księżom, którzy zmienili swoje placówki duszpasterskie. Następnie każdy z nowo przybyłych księży przedstawił się i powiedział kilka słów o sobie. Dalej miało miejsce wystąpienie pana prezesa Gabriela Garçon, który zwrócił uwagę uczestnikom Zjazdu, że Rady duszpasterskie mają pomagać księżom. W Lourdes w tym roku było ich pierwsze spotkanie formacyjne. Pan prezes Garçon wyraził chęć, aby spotkania Rad odbywały się w przyszłości właśnie podczas Pielgrzymki Polaków do Lourdes. Następnym prelegentem Zjazdu, to wato podkreślić, był ks. prał. Krystian Gawron, który przedstawił aktualną problematykę dotyczącą Roku Wiary, jaki będziemy przeżywać już niedługo w Kościele. Wśród poruszanej tematyki znalazły się takie zagadnienia jak:

1. Duszpasterstwo: połączenie duszpasterstwa z miejscowymi zaleceniami – Parafia misyjna – hasło na ten rok Konferencji Episkopatu Francji; nasze duszpasterstwo nie może być konserwatywne, trzeba wychodzić do ludzi; Spotkanie Rady Misji – 6 października 2012 – spotkanie w La Ferte Sous Jouarre; potrzeba byśmy brali udział w celebracjach organizowanych przez nasze diecezje.

ciąg dalszy na str. 19...

foto. ks. R. Wróbel

Rocznicowe uroczystości w Normandii

Stanisław Aloszko

To już 68 rocznica walk żołnierzy gen. Stanisława Maczka w Normandii.

Pierwsza Polska Dywizja Pancerna, działając w 1944 r. u boku aliantów, otrzymała wówczas bardzo trudne zadanie – zamknięcia na wzgórzu 262, w pobliżu Mont Ormel, zwanym od tamtego czasu „Maczugą”, znaczących i dobrze uzbrojonych wojsk niemieckich. Wszystkie ówczesne walki na ziemi francuskiej toczono były w ramach desantu alianckiego, rozpoczętego w czerwcu 1944 roku, nazwanego Operacją „Overlord”.

Sierpniowe boje toczono już w głębi łąd. Bratry w nich udział wszystkie rodzaje wojsk niemieckich, zwłaszcza jednak wojska pancerne i zaangażowany był ciężki sprzęt. Stąd gwałtowne i zaciekle potyczki, w których I Dywizja Pancerna gen. Maczka, odniosła historyczne zwycięstwo. Przeszło ono do historii jako „Bitwa pod Falaise”. Rozbicie (wspólnie z wojskami USA, Kanady, Anglii i Francji) niemieckich sił umożliwiło późniejszy szybki marsz wojsk alianckich w kierunku Paryża. A II Dywizja Pancerna gen. Leclerca, która nie brała udziału w Bitwie pod Falaise, mogła pośpieszyć na pomoc powstańcom w Paryżu.

Tegoroczne uroczystości rozpoczęły się w sobotę 25 sierpnia o godz. 15. w Chambois. To tutaj spotkały się w 1944 r. wojska sprzymierzonych, które okrążając wojska niemieckie uniemożliwiły im ucieczkę. Przed pomnikiem na centralnym placu Chambois spotkali się teraz przedstawiciele władz okolicznych, wyzwolanych także przez Wojsko Polskie miejscowości, z szefem Rady Departamentu L'Orne, Alain Lambert na czele, z reprezentującymi stronę polską Ambasadorem RP we Francji, Tomaszem Orłowskim, szefem Ataszatu Ambasady RP we Francji, płk Markiem Terleckim, delegacją 11 Lubuskiej Dywizji Kawalerii Pancernej z Żagania (z jej dowódcą gen. dyw. Januszem Adamczakiem), kombatantami i delegacjami stowarzyszeń kombatanckich (z

pocztami sztandarowymi). Obok pomnika stanął też poczet jednostki z Polski. Po złożeniu wiązanek kwiatów i zapaleniu znicza, zostały oddane honory wojskowe i minutą ciszy uczczono pamięć poległych w Bitwie pod Falaise. Uroczystość zakończono hymnami wszystkich pięciu państw walczących o Normandię.

Drugą częścią sobotnich uroczystości była rocznicowa Msza święta polowa, odprawiona na Maczudze. Jak co roku, odbyło się to w pięknym normandzkim plenerze, przy pomniku poświęconym I Dywizji Pancernej gen. Maczka. Uroczysta Eucharystia rozpoczęła się o godz. 16. W tym roku przewodniczył jej oraz wygłosił kazanie Ks. inf. Stanisław Jeż, rektor Polskiej Misji Katolickiej we Francji. W koncelebrze uczestniczyli: były kapelan wojska francuskiego ks. inf. Brard oraz ks. Christian Roulle, Wikariusz Generalny Diecezji Seez. Cały program Mszy św. (liturgia, śpiew, muzyka) opracowany został przez zespół z parafii pw. Św. Maksymiliana Kolbe, znajdującej się w pobliskiej miejscowości Coudehard. Miejscowość ta również zawdzięcza swoje wyzwolenie spod okupacji niemieckiej w 1944 r. żołnierzom gen. Maczka. Wśród uczestników tej religijno-patriotycznej uroczystości byli przede wszystkim liczni kombatanci z pocztami sztandarowymi stowarzyszeń i organizacji działających w tutejszym regionie, w szczególności w departamencie Orne oraz osobistości tutejszego życia społeczno-politycznego. Oprócz wyżej już wspomnianych, przybył prefekt Joël Bouchité. Dawnych sojuszników bitwy o Normandię reprezentowali wysokiej rangi przedstawiciele ich Ambasad i przedstawicielstw wojskowych we Francji. Stronę polską reprezentowali wspomniany już amb. T. Orłowski i płk M. Terlecki. Obecna była delegacja Dywizji Kawalerii Pancernej z Żagania.

W swej homilii, wygłoszonej po francusku, ks. inf. Jeż najwięcej uwagi poświęcił wartościom chrześcijańskim, które powinny

nam przyswiecać, by życie nasze miało sens i przebiegało w uporządkowany sposób. Tymczasem jednym z „idoli” współczesności stała się dla nas demokracja, rozumiana jako cel sam w sobie. Taka demokracja, nie oparta na trwałych wartościach staje się jedynie narzędziem sprawowania władzy. I łatwo przeradza się, degeneruje się w kierunku totalitaryzmu. Zwłaszcza, kiedy zaczyna narzucać prawo, stojące w sprzeczności z Dekalogiem. W zdrowej demokracji, dekrety stanowione przez sprawujących akurat władzę nie mogą narzucać społeczeństwu eutanazji, aborcji, „matżeństw” partnerskich. Wolność bez Boga i Biblii zamienia się w dominację, „braterstwo” bez Boga prowadzi do wojny, „równość” bez Boga Biblii prowadzi do wyższości człowieka przez człowieka (to słowa kard. J.-M. Lustigera). W dalszej części kazania ksiądz Rektor nawiązał też do słów papieża Benedykta XVI, o mnożącym się ostatnio braku szacunku, a nawet pojawiającej się coraz częściej wrogości – w kulturze Zachodu, w tutejszej polityce i mediach wobec chrześcijaństwa. Jeżeli relatywizm zaczyna być traktowany jako podstawowa zasada demokracji, to ryzykujemy, że stanie się ona jedynie narzędziem walki z wiarą. Dalej, ks. Rektor przytacza za Papieżem słowa św. Kolombana, jednego z apostołów Europy: „Jeśli usuniesz wolność, w szczególności wolność religijną, to usuniesz też jego godność człowieka”. Przecież dwie ostatnie wojny światowe były spowodowane właśnie przez odrzucenie prawa naturalnego oraz prawa Bożego. Dwa ówczesne, wielkie systemy polityczne, nazizm i komunizm, doprowadziły do cierpienia i śmierci miliony ludzi, bo odrzucały Dekalog. Właśnie wspomniamy św. Maksymiliana Kolbe, jedną z licznych ofiar – pomiędzy milionami – ostatniej wojny. W piekle Auschwitz zdobył on w sobie siłę, by umrzeć śmiercią głodową, oddając życie za współwięźnia.

W dalszej części kazania kaznodzieja

wskazał na kolejne zagrożenia, towarzyszące dzisiaj naszemu życiu. Dramatycznym przykładem pozostają tu wciąż odradzające się prześladowania chrześcijan.

Pod koniec swej homilii Ks. Rektor przypomniał o tym, iż właśnie francuscy biskupi zaapelowali o modlitwę w intencji rządzących, by pamiętali o rodzinie (i każdym człowieku od poczęcia), która stanowi fundament naszego społeczeństwa.

Po zakończeniu uroczystej Eucharystii, głos zabrali przewodniczący Rady Departamentu A. Lambert oraz Prefekt J. Bouchité. Następnie pod tutejszym pomnikiem zostały złożone wieńce i kwiaty. Ze strony polskiej złożyli je Ambasador T. Orłowski, Szef Ataszatu Ambasady RP płk M. Terlecki i delegacja 11 Lubuskiej Dywizji Kawalerii Pancerniej.

Następnego dnia, w niedzielę 26 sierpnia, o godz. 10 uroczysta, połowa Msza święta została odprawiona na Polskim Cmentarzu Wojskowym w Urville-Langannerie. Sprawował ją Ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor PMK we Francji. Rozpoczynając uroczystość, Ks. Rektor przywitał zgromadzonych, w tym oficjalnych przedstawicieli francuskich władz departamentalnych, władz lokalnych, merów okolicznych miejscowości, członków stowarzyszeń i organizacji patriotyczno-kombatanczkich, przedstawicieli Aliantów, przedstawicieli władz RP we Francji z Pierwszym

Radcą Wydziału Konsularnego Ambasady RP w Paryżu Mikołajem Kwiatkowskim, a także przedstawiciele Dywizji Kawalerii Pancerniej z Żagania, z jej dowódcą gen. Adamczakiem (oraz ich poczet sztandarowy). Ks. Rektor przywitał też przedstawicieli Stowarzyszenia Pamięci Polskiej I Dywizji Pancerniej we Francji gen. Stanisława Maczka z jego honorowym prezesem panem Edwardem Podymą i prezesem panem Jean Pierre Ruault, jak również licznie przybyłe kombatanczkę poczty sztandarowe (polskie, francuskie i belgijski).

Ksiądz Rektor zwrócił następnie uwagę, iż tego dnia – 26 sierpnia – w Polsce obchodzone jest święto Matki Boskiej Częstochowskiej. Tego dnia gromadzi Ona na Jasnej Górze liczne pielgrzymki. Zatem i głoszona przez Ks. Rektora homilia nawiązywała do tej uroczystości oraz odnosiła się do żołnierskiego trudu i ich ofiary z życia.

Trzeba w tym kontekście pamiętać, że na samym tylko Cmentarzu Polskim w Urville-Langannerie, spoczywa 615 naszych żołnierzy, głównie z I Polskiej Dywizji Pancerniej biorącej udział w bitwie o Normandię. Czekały na nich rodziny – rodzice, żony i dzieci, tymczasem zostali na zawsze tutaj, we Francji. Musieli tu zostać, by wnieść swą ofiarą wkład w normandzkie zwycięstwo nad Niemcami, w wolność Francji.

Po zakończeniu Mszy świętej wszystkie delegacje wraz z pocztami sztandarowymi oddały honory wojskowe polskim żołnierzom poległym w bitwie o Normandię, w sierpniu 1944 r.

Następnie, po złożeniu u stóp połowego ottarza wieńców i wiązanek, i odegraniu hymnów państwowych – francuskiego i polskiego, zakończyła się oficjalna uroczystość w polskiej, żołnierskiej Nekropolii w Urville-Langannerie.

W dwudniowych, rocznicowych obchodach wzięli również licznie udział członkowie polonijnych i kombatanczkich stowarzyszeń, takich jak Federacja Polonii Francuskiej (z prezesem Stanisławem Aloszko), Stowarzyszenie Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji (z wiceprezesem Zarządu Krajowego Florianem Żaluskim na czele), SPK Koto Paryż (z prezesem ks. inf. Jeżem oraz Anną Łucką z Zarządu Koto). Obecne były też nasze organizacyjne poczty sztandarowe, a także wielu, wielu innych działaczy i sympatyków związanych z polskimi tradycjami kombatanczkimi w Normandii.

I jeszcze wielkie brawa za wspaniałą oprawę i za zaangażowanie w organizację tegorocznych uroczystości dla pana Jean Pierre Ruault, prezesa Stowarzyszenia I Dywizji Pancerniej gen. Maczka, a także dla pozostałych członków jego Zarządu. □

Rekolekcje i Zjazd Duszpasterski 2012 ciąg dalszy ze str. 17...

2. **Pielgrzymki:** Częstochowa – 21-27 sierpnia 2013; Rzym – 17-23 czerwca 2013; Rio de Janeiro – młodzież – 7-27 lipca 2013; Lourdes i Ziemia Święta (terminy będą zdecydowane później).

3. **Spotkania dekanalne:** – obchodzenie uroczyste Jubileuszy małżeńskich, szukanie Polaków już niepraktykujących i zagubionych, temat wiary podczas pielgrzymki do Lourdes, rozbudzenie więzi wnuków i dziadków, ruszyć z ruchem Oazowym, nowy Kalendarz Głosu Katolickiego. Formacja ludzi, którzy należą do Rad Parafialnych – Forum katolickie. Temat wiary ma być poruszany na Rekolekcjach parafialnych

4. **Forum katolickie:** Aspekt sakramentalny: odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych: Credo – 13 stycznia 2013; pamięć bierzmowania – 19 maja 2013; sakrament chorych – 10 lutego 2013; Eucharystia – Boże Ciało; odnowienie małżeństwa – Piel-

grzymka do Lourdes; odnowienie kapłaństwa – rocznica święceń; Dzień Życia konsekrowanego – 2 lutego 2013.

W drugiej części Zjazdu swoje wystąpienia mieli także m.in.: przedstawiciele poszczególnych Domów PMK we Francji, s. Stanisława – La Férte Imbault, s. Rachel – La Férte Sous Jouarre, ks. Kazimierz Kopacz – Lourdes, ks. Krzysztof Sielski, MSF – Korsyka. Następnie ks. dr Wacław Szubert przybliżył historię istniejącego już od 15 lat Studium filozoficzno – społecznego, oraz zaprezentował kierunki kształcenia, ks. Tomasz Sokół – redaktor z Głosu Katolickiego, przedstawił bardzo trudną sytuację materialną periodyku i jednocześnie zachęcał księży, by promowali nasz tygodnik, wśród swoich wspólnot polonijnych. Po wystąpieniach i dyskusji Zjazd Duszpasterski, odbywający się w La Férte Sous Jouarre, został zakończony wspólną modlitwą. □

ks. Tomasz Sokół

Paweł Bednarczyk
 Tel. 06.50.85.01.61
 e-mail: bednar84@gmail.com
 www.republika.pl/pomoc_komputery

KOMOD KOMPUTEROWA

- NAPRAWA, PROGRAMOWANIE
- LISIWIENIE WIRLISÓW
- ODZYSKIWANIE DANYCH
- KONSERWACJA KOMPUTERA
- SKŁADANIE KOMPUTERÓW NA ZAMÓWIENIE
- PROJEKTY WIZYTÓWEK, ULOTEK
- ITP.

Szkola Polska im. A. Mickiewicza
 przy 11-15, rue Lamandé (Paryż XVII)
 prowadzi zapisy uczniów na rok szkolny 2012/13
 do klasy I szkoły podstawowej.
 Szczegółowe informacje na stronie internetowej: www.szko-laparyz.polemb.net lub w sekretariacie - tel. 01 42 28 63 82.
Serdecznie zapraszamy
 w pierwszej kolejności 7-latkę (rocznik 2005).

PRZEWOZY
FRANCJA - POLSKA
 monikabus@interia.eu

wyjazdy w każdą niedzielę
 paczki odbieramy i dostarczamy
na terenie całej Polski

Polska: +48 (15) 84 22 885
 +48 (0) 602 358 007
Frncja: 06 24 39 24 21; 06 21 12 48 55

PRZEWOZY OSÓB - PACZEK - PRZESYŁEK - TRANSPORT AUT - PRZEPROWADZKI

La Crypte „Polska” - Paris 1, Place Maurice Barres
 Odnowiona i pięknie urządzona krypta przylegająca do kościoła Wniebowzięcia NMP, w której połączono dawny styl ze współczesnym wyposażeniem stała się miejscem spotkań. Zapraszamy do urządzania w jej murach uroczystości rodzinnych: ślubów, chrztów lub przyjacielskich i zawodowych spotkań. Sala może przyjąć do 60 osób.
Wynajęcie Krypty: 3 godziny - 350 €; 6 godz. - 450 €. Kuchnia (wyposażona) liczona jest osobno - do uzgodnienia.
Rezerwacje: T.: +33 (0)1 55 35 32 26; T. fax.: +33 (0)1 42 96 19 89.

GŁOS KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach - od trzeciego razu - 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe - we Wktadce G.K.: 6 € („szukam pracy” - 4 €); przy powtórzeniach - 50% ceny; - „usługi” - do 10 słów: - 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów - 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) - dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” - 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) - inf. i cennik w redakcji GK - 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris - II piętro: w godz. 9-12h30 i 15-18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

PODRÓŻE DO POLSKI

Izabell - REGULARNY PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI POŁUDNIOWEJ.
 TEL. 01 41 71 12 79; 06 20 87 70 77!

Luxsus - PRZEWÓZ OSÓB I TOWARÓW DO POLSKI - OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW, RZESZÓW. TEL. 06 62 75 50 06; 01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

Stella Maris Village Vacances

Zaprasza na weekendy i wakacje

Polski ośrodek wakacyjny
 położony na Opalowym Wybrzeżu obok Le Touquet Paris Plage

Niskie ceny, zniżki dla młodzieży, dzieci do lat 3 za darmo!

Rezerwacja:
 Stella Maris - 376 chemin Baillarquet - 62780 Stella-Plage
 Tél. 03 21 94 73 65 - Fax : 03 21 94 63 55
 contact@stellamaris-vacances.com - www.stellamaris-vacances.com

A D W O K A T

Małgorzata Laurichesse
 8, rue d'Uzès, 75002 Paris

Przyjmujemy tylko na umówione spotkania (mówimy po polsku)

kom. 06 89 51 01 23 • fax 01 45 94 20 23
 e-mail: malgomsl@neuf.fr • www.laurichesse-avocat-avotreecoute.com

MATER POLONIA

Katolicka Szkoła Polska
 Mater Polonia w Kremlin Bicêtre
 przyjmuje zapisy dzieci na rok szkolny 2012/2013.
 Zajęcia w środy lub soboty. Informacje i kontakt:
 01.47.26.86.30, 06.99.91.80.28;
 e-mail: materpolonia@voila.fr

EST FRANCOPHONE EFRA

Ecole Efra
 Kursy języka francuskiego
 w centrum Paryża

Nasza metoda: klasyczna, jasna, aktywna i skuteczna - zapewnia solidne i szybkie nauczanie **JĘZYKA FRANCUSKIEGO**.

Profesorowie wysoko wykwalifikowani z dużym doświadczeniem pedagogicznym.

Zapisy cały rok: od poniedziałku do piątku (w godz. 9-12 i 14-18).
Tel: 01 47 05 09 29 oraz 06 48 21 78 84
 e-mail: efran@neuf.fr; <http://efran.neuf.fr/>

Poziomy: początkujący • średni • zaawansowany
 - przygotowanie do egzaminów na wyższe studia
 - francuski specjalistyczny: prawo, medycyna.

Sekretariat czynny: środy - 17⁰⁰-19⁰⁰ i soboty - 10⁰⁰-12³⁰.
 93, rue St. Dominique (wejście 4, rue Amélie) - Paris 7ème.

Małe grupy

TRANSPORT. Paryż → Warszawa → Białystok!
 - PRZEPROWADZKI, - PACZKI, - CZĘŚCI SAMOCHODOWE, - ŻYWNOSĆ, - LAWETA.
 06.27.58.68.36; (0048)790.237.831; E-mail: maruszynecki@yahoo.pl

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBADPARYŻ : 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi;
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.WYJAZDY DO POLSKI 7 razy w tygodniu, 2 razy dziennie:
14³⁰ - ekspres Południe Polski - Podkarpacie,
16⁰⁰ - reszta Polski; w sumie 120 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

LE CINQUIÈME
CRAYONProjektowanie graficzne
www.CinquiemeCrayon.eu

Zadbamy o profesjonalny wizerunek Twojej firmy!

Strony www, środki komunikacji, druk wielkoformatowy...

**TŁUMACZ PRZYSIĘGŁY
INFORMACJE PRAWNE****S. Bocianowski, dr prawa międzynarodowego,
ekspert sądowy**

105 bis, bd de Grenelle, 75015 Paris

Tel. 06 17 98 60 20, tel/fax 01 43 06 00 70, bocianowski@sfr.fr

Sprawy administracyjne, małżeńskie, emerytalne,
spadkowe i notarialne we Francji i w Polsce**Poradnia Psychologiczna**przy Parafii Polskiej w Paryżu XVI - 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje - bezpłatnie - w niedziele o godz. 17⁰⁰.**École Privée NAZARETH**
Szkoła Języka Francuskiego

23 lata doświadczenia w Paryżu!!!

Cours Privé d'Enseignement Supérieur - déclaré à l'Académie de Paris
przygotowanie do: DILF, DELF, DALF, TCF i na wyższe studia
Zajęcia wieczorne i sobotnie - 20, rue Legendre, Paris 17**status studenta**

Zapisy na rok szkolny 2012/2013 we wrześniu i październiku!

☎ 01 43 03 38 33, ☎ 06 62 69 13 83, ☎ 01 43 05 83 15

COURS DE LANGUE POLONAISE - TOUS NIVEAUX
enseignement individuel ou en groupe, traductions.Przygotowujemy do: - Europejskich Egzaminów Certyfikacyjnych
z języka polskiego zgodnie z wymogami Rady Europy;
- do matury francuskiej - język polski LV 2 i 3.

www.nazarethfamille.fr

Sprawy Urzędowe
Sobczyk Anna

- CAF, RSA, CMU
- Pôle Emploi, Chômage
- Telefon, Internet, Bank
- Tłumaczenia na żywo (lekarz, poród, adwokat, policja itp.)
- CV, listy motywacyjne, podania

Tel. 06.66.42.64.08
e-mail: sobczykanna@yahoo.pl
(poniedziałek - sobota
od 10:00 do 19:00)
SIRET: 524 219 854 000 14

Informuję, że nie zajmuję się poszukiwaniem pracy i mieszkań

PRZEPROWADZKI WE FRANCJI
PRZEWÓZ PACZEK, MEBLI TOWARÓW DO POLSKI

- wynajem auta osobowego z szoferem

- dowóz na lotnisko (ceny do uzgodnienia)

TE-MAR e-mail: temar1978@gmail.com; 06 68 03 50 45

Professeur diplômé de Maîtrise de français FLE de Paris IV donne des cours de français, de polonais (langue maternelle) et aussi des cours de soutien scolaire, surtout en anglais. Beaucoup d'expérience.
T. 06 01 04 60 79.

BIURO TŁUMACZEŃ
W. A. KOCZOROWSKITłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu
90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry
lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)

tel. 01 46 60 45 51 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.

WYWÓZ GRUZU. TRANSPORT. 120€ - 60€!
T. 06.20.03.34.85

Dr Danuta Baranowicz-Schouker
chirurgien-dentiste33, rue Poissonnière - 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle
tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15
(mówimy po polsku)**PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60**udziela pomocy w przypadku:
problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...
Poradnictwo legalnePour votre
publicité dans**GŁOS**
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

contacter:

EDIREL-PUBLIREL
Editions Religieuses

35, av. St-Germain des Noyers 77400 ST-THIBAUT DES VIGNES Tél. 01 60 07 43 43 Fax. 01 60 07 05 06 - www.edirel.fr

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUETygodnik polski za granicą
(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 33 (2469): 23.09.2012

Commission paritaire N°: 0515 G 86630;

ISSN: 1279-953X Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) - tél. 01 55 35 32 32
Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż - Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół, s. Natanaela Modzelewska.

Druk (Imprimerie): INDICA - 2, rue du 19 mars 1962 - 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 48 81.

Abonnement (Abonnement): 1 rok (1 an) - 56,60 €; pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.
Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 12.9.2012

Inf. o prenumeracie na str. 3

TRWAM PROGRAM

24 - 30 września 2012

PONIEDZIAŁEK 24 WRZEŚNIA

7¹⁵ Informacje 7³⁵ Polski punkt widzenia 7⁵⁵ Św. na każdy dzień 8⁰⁰ Octava dies 8³⁵ Wieś to też Polska 9⁵⁰ Felieton 10⁰⁰ Rozmowy niedokończone 11¹⁰ Św. na każdy dzień 11¹⁵ Jak my to widzimy 11⁴⁵ By odnowić oblicze ziemi 12⁴⁵ Św. na każdy dzień 12⁵⁰ Koncert życzeń 14⁰⁵ Św. na każdy dzień 15⁴⁵ Tak mówi Amen 15⁵⁵ Św. na każdy dzień 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Savoir vivre 16³⁰ Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ Reportaż 17²⁰ Reportaż 17⁴⁵ Informacje 18⁰⁰ Spotkanie Rodziny RM 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia 22⁰⁵ Świat w obrazach 22¹⁰ Reportaż 22⁴⁰ Św. na każdy dzień

WTOREK 25 WRZEŚNIA

7¹⁵ Informacje 7³⁵ Polski punkt widzenia 8⁰⁰ Reportaż 8³⁰ Św. na każdy dzień 8³⁵ Muzyczne drogowskazy 9²⁵ Savoir vivre 9⁴⁵ Św. na każdy dzień(4) 15⁰⁰ Z wędką nad wodę 15⁴⁵ Tak mówi Amen 15⁵⁵ Św. na każdy dzień 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Aktualności WSKSiM 16¹⁵ Kalejdoskop młodych 16⁴⁵ Św. na każdy dzień 17⁰⁰ Drogowskazy zdrowia 17²⁵ Św. na każdy dzień 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia 22⁰⁵ Świat w obrazach 22¹⁰ Reportaż 22⁴⁰ Św. na każdy dzień

ŚRODA 26 WRZEŚNIA

7¹⁵ Informacje 7³⁵ Polski punkt widzenia 8⁰⁰ Dla dzieci 8²⁰ Felieton 8³⁰ Św. na każdy dzień 8³⁵ Drogowskazy zdrowia 10²⁰ Św. na każdy dzień(2) 10³⁰ Audycja generalna 14²⁵ Św. na każdy dzień 15⁴⁵ Tak mówi Amen 15⁵⁵ Św. na każdy dzień 16⁰⁰ Infor-

macje 16¹⁰ Na zdrowie 16³⁰ Pasjonaci 16⁵⁵ Św. na każdy dzień 17⁰⁰ Po stronie prawdy 18⁰⁰ Anioł Pański 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia 22⁰⁵ Świat w obrazach 22¹⁰ Reportaż 22⁴⁰ Św. na każdy dzień

CZWARTEK 27 WRZEŚNIA

7¹⁵ Informacje 7³⁵ Polski punkt widzenia 8⁰⁰ Dla dzieci 8³⁰ Św. na każdy dzień 8³⁵ Na zdrowie 8⁵⁵ Pasjonaci 9⁴⁵ Św. na każdy dzień 9⁵⁰ Felieton 11¹⁰ Św. na każdy dzień 11¹⁵ Po stronie prawdy 13²⁵ Św. na każdy dzień(2) 15⁴⁵ Tak mówi Amen 15⁵⁵ Św. na każdy dzień 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Z wędką nad wodę 16⁵⁵ Św. na każdy dzień 17⁰⁰ Na tropie 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ Św. na każdy dzień 18⁰⁰ Anioł Pański 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia 22⁰⁵ Świat w obrazach 22⁴⁰ Św. na każdy dzień

PIĄTEK 28 WRZEŚNIA

7¹⁵ Informacje 7³⁵ Polski punkt widzenia 8⁰⁰ Dla dzieci 8³⁰ Św. na każdy dzień 8³⁵ Z wędką nad wodę 9²⁰ Św. na każdy dzień 9²⁵ Na tropie 9⁵⁰ Felieton 11¹⁰ Św. na każdy dzień 11¹⁵ Wyptuń na głębie 14²⁰ Św. na każdy dzień 15⁴⁵ Tak mówi Amen 15⁵⁵ Św. na każdy dzień 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Porady medyczne 16⁴⁰ Program jeździecki 17⁰⁰ Jazda próbna 17³⁰ Reportaż 17⁵⁵ Św. na każdy dzień 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁵⁵ Św. na każdy dzień 19⁰⁰ W Namiocie Słowa 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski

punkt widzenia 22⁰⁵ Świat w obrazach 22¹⁰ Wykład 22⁴⁰ Św. na każdy dzień

SOBOTA 29 WRZEŚNIA

7¹⁵ Informacje 7³⁵ Polski punkt widzenia 8⁰⁰ Dla dzieci 8³⁰ Św. na każdy dzień 8³⁵ Porady medyczne 9⁰⁵ Św. na każdy dzień 9³⁵ Felieton 9⁴⁵ Św. na każdy dzień(2) 11³⁵ Jazda próbna 12⁰⁰ W Namiocie Słowa 13¹⁰ Święty na każdy dzień(3) 14⁵⁰ 7 sakrament 15²⁰ Tak mówi Amen 15³⁰ Koncert życzeń 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Muzyczne drogowskazy 17²⁵ Św. na każdy dzień 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Zaczepnij ze źródła 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Polski punkt widzenia 22⁰⁵ Świat w obrazach 22¹⁰ Reportaż 22⁴⁰ Św. na każdy dzień

NIEDZIELA 30 WRZEŚNIA

7¹⁵ Informacje 7³⁵ Polski punkt widzenia 8⁰⁰ Spotkanie z M. Buczek 8³⁰ Św. na każdy dzień 8³⁵ Koncert życzeń 9⁰⁵ Św. na każdy dzień 9¹⁵ Przegląd Niedzieli 9²⁰ Zaczepnij ze źródła 9³⁰ Msza Św. 10³⁰ 7 sakrament 11⁰⁰ Dla dzieci 11⁵⁵ Św. na każdy dzień 12⁰⁰ Anioł Pański 12³⁰ Wieś to też Polska 13³⁵ By odnowić oblicze ziemi 15⁴⁵ Tak mówi Amen 15⁵⁵ Św. na każdy dzień 16⁰⁰ Informacje 16¹⁰ Koncert życzeń 17³⁰ Reportaż 18⁰⁰ Anioł Pański 18⁰⁵ Informacje 18¹⁵ Rozmowy niedokończone 19²⁵ Św. na każdy dzień 19³⁰ Dla dzieci 20²⁰ Różaniec 20⁵⁰ Felieton 21⁰⁰ Apel Jasnogórski 21²⁰ Informacje 21⁴⁰ Octava Dies 22¹⁰ Jak my to widzimy 22⁴⁰ Św. na każdy dzień. □

TV TRWAM
ul. Św. Józefa 23/35
87-100 Toruń

KOŚCIÓŁ NASZYM DOMEM
L'ÉGLISE NOTRE DEMEURE

**POLSKIE ZJEDNOCZENIE KATOLICKIE
WE FRANCJI**

ZAPRASZA DO FÁTIMY

(OD 8 DO 15 PAŹDZIERNIKA 2012 ROKU)

**Z OKAZJI 95. ROCZNICY OBJAWIEŃ MATKI BOSKIEJ
I 50. ROCZNICY OTWARCIA SOBORU WATYKAŃSKIEGO II**

Odlot z Roissy Charles De Gaulle II

CENA DLA PARYŻ: 925€

Cena zawiera:

- les frais de vols et taxes aéroports.
- le séjour en pension complete a l'Hotel de la CASA DOMINICANAS.
- les excursions à Fatima.
- l'assurance annulation/rapatriement.
- Séjour en chambre double.
- acompte à verser lors de l'inscription: 500€

SIÈGE SOCIAL DU P.Z.K.:

MISSION CATHOLIQUE POLONAISE
19, rue de Saint Claude
62440 HARNES

☎ 0321780370
0612185192

Obchody Kościuszkowskie

Ci roczne obchody Kościuszkowskie rozpoczną się w tym roku 29 września o godz. 15. złożeniem kwiatów pod pomnikiem Naczelnika w Sorques. O godz. 15.45 ks. Józef Bodziony będzie celebrował Mszę św. w kościele parafialnym w Montigny-sur-Loing. Po Mszy św. zapraszamy na spotkanie do sali Long Rocher w Montigny-sur-Loing na konferencję multimedialną „Mit Kościuszki u Pawła Edmunda Strzeleckiego, badacza Australii” z udziałem pani Agaty Kalinowskiej-Bouvy.

Do dyspozycji uczestników będzie autobus. Zbiórka przed Kościołem Polskim, 263bis, rue St. Honoré. Odjazd punktualnie o godz. 13.00. Bilety w cenie 10 euro do nabycia bezpośrednio w autobusie. □

UBEZPIECZENIA PO POLSKU Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac - 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS - www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

24 - 30 września 2012

PONIEDZIAŁEK 24 WRZEŚNIA

6¹⁰ Złota Dziesiątka Przystanku Woodstock - koncert 7⁰⁵ Stoneczna róg Unijnej - magazyn 7²⁵ Paziowie - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Tygodnik.pl - magazyn 11³⁰ Pogoda.pl 11³⁵ Rajskie klimaty - serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia - serial 12²⁵ Polonia w Komie 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Ranczo - serial 13⁴⁵ Salon Polonii - magazyn 14²⁵ Jestem z Francji - reportaż 15⁰⁰ Jak to działa - magazyn 15³⁵ Złotopolscy - telenowela 16¹⁰ Nasza armia.pl - magazyn 16³⁵ Euro-wiadomości - magazyn 16⁵⁰ Rajskie klimaty - serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Stoneczna róg Unijnej - magazyn 18¹⁰ Dzika Polska - serial 18⁴⁰ Skarby nieodkryte - teleturniej 19¹⁵ Barwy szczęścia - serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda.pl 20⁵⁰ Londyńczycy - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Tygodnik Gospodarczy - magazyn 23²⁰ Tomasz Lis na żywo 0²⁰ Naszaarmia.pl - magazyn 0⁴⁵ Rajskie klimaty - serial 1¹⁵ Paziowie - serial

WTOREK 25 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Tygodnik Kulturalny 6⁵⁵ Słownik polsko@polski 7²⁵ Plecak peten przygód - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁰ Pogoda.pl 11³⁵ Rajskie klimaty - serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia - serial 12²⁵ Polonia w Komie 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ 1920 Wojna i miłość - serial 13⁴⁵ Laskowik Malicki - widowisko 14⁴⁰ Tomasz Lis na żywo 15⁴⁵ Złotopolscy - telenowela 16¹⁵ Tygodnik Gospodarczy 16⁵⁰ Rajskie klimaty - serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Lidzbarskie Wieczory Humoru i Satyry 18⁵⁵ Informacje kulturalne 19¹⁵ Barwy szczęścia - serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁰ Pogoda.pl 20⁵⁰ Ojciec Mateusz - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Czestaw Niemen w Operze Leśnej w Sopocie 23⁴⁵ Na pierwszym planie - program publicystyczny 0²⁵ Flesz historii - reportaż 0⁴⁵ Rajskie klimaty - serial 1¹⁵ Plecak peten przygód - serial

ŚRODA 26 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Kultura głupcze - magazyn kulturalno-społeczny 6⁴⁵ Notacje - dokument 7⁰⁵ Wilnoteka - magazyn 7²⁵ Znak Orata - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁰ Pogoda.pl 11³⁵ Rajskie klimaty - serial

12⁰⁰ Barwy szczęścia - serial 12²⁵ Polonia w Komie 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Londyńczycy - serial 13⁴⁵ Kabaretowy Klub Dwójki - widowisko 14⁵⁰ Na pierwszym planie - program publicystyczny 15³⁵ Złotopolscy - telenowela 16⁰⁵ Kultura głupcze - magazyn kulturalno-społeczny 16⁵⁰ Rajskie klimaty - serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Szansa na sukces 18⁵⁵ Wilnoteka - magazyn 19¹⁵ Barwy szczęścia - serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda.pl 20⁵⁰ Warto kochać - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Kabaretowy Klub Dwójki - widowisko 23⁴⁵ Operacja życie - dokument 0²⁰ Jestem z Francji - reportaż 0⁴⁵ Rajskie klimaty - serial 1¹⁵ Znak Orata - serial

CZWARTEK 27 WRZEŚNIA

6⁰⁵ Kocham Kino - magazyn filmowy 6³⁵ Cafe Historia - program publicystyczny 6⁵⁵ Nie ma jak Polska - magazyn 7²⁵ Janka - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁰ Pogoda.pl 11³⁵ Rajskie klimaty - serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia - serial 12²⁵ Polonia w Komie 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość - serial 13⁴⁵ Czestaw Niemen w Operze Leśnej w Sopocie 14⁴⁵ Operacja życie - dokument 15¹⁵ Szlakiem gwiazd - reportaż 15⁴⁵ Złotopolscy - telenowela 16¹⁰ Kocham Kino - magazyn filmowy 16⁵⁰ Rajskie klimaty - serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ Kocham Cię Polsko! - widowisko 19⁰⁰ Ktokolwiek widział ktokolwiek wie 19¹⁵ Barwy szczęścia - serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda.pl 20⁵⁰ Officer - serial 22⁰⁰ Polonia 24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Pitbull - serial 23⁴⁵ Polacy w Bitwie o Anglię - dokument 0⁴⁵ Rajskie klimaty - serial 1¹⁵ Janka - serial

PIĄTEK 28 WRZEŚNIA

6¹⁰ Warto kochać - serial 7⁰⁰ Budując więzi - reportaż 7²⁵ Tajemnice Wiklinowej Zatoki - serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 11⁰⁰ Polonia 24 11³⁰ Pogoda.pl 11³⁵ Dwie strony medalu - serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia - serial 12²⁵ Polonia w Komie 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość - serial 13⁴⁵ Wideoteka - magazyn 14²⁰ Polacy w Bitwie o Anglię - dokument 15⁰⁵ Notacje - dokument 15²⁰ Złotopolscy - telenowela 15⁵⁰ Hala odlotów - widowisko 16⁵⁰ Dwie strony medalu - serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰

Teleexpress 17⁵⁵ Poziom 2.0 - magazyn 18⁵⁵ Ex Libris - magazyn 19¹⁵ Barwy szczęścia - serial 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda.pl 20⁵⁰ Na dobre i na złe - serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Bez znieczulenia - film 0⁴⁵ Dwie strony medalu - serial 1¹⁵ Tajemnice Wiklinowej Zatoki - serial

SOBOTA 29 WRZEŚNIA

6⁵⁰ Złotopolscy(5) - telenowela 9¹⁰ Polonia 24 9⁴⁰ Pogoda.pl 9⁵⁵ Szatan z siódmej klasy - serial 10⁴⁵ Załoga Eko - magazyn 11¹⁰ Cztery pancerni i pies - serial 12¹⁵ Pamiętaj o mnie 12³⁰ Polonia w Komie 12⁴⁰ Ojciec Mateusz - serial 13³⁰ Makłowicz w podróży - magazyn 14⁰⁰ Na dobre i na złe - serial 15⁰⁰ Złota Dziesiątka Przystanku Woodstock - koncert 15⁵⁵ Kulturalni PL - magazyn 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość - serial 18⁵⁰ Laskowik Malicki 19³⁵ Polonia w Komie 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁰ Sport 20³⁰ Pogoda.pl 20⁴⁵ Sprawiedliwi - serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Polonia 24 22²⁰ Pogoda.pl 22³⁰ Bilans kwartalny - film 0¹⁵ Słownik polsko@polski 0⁵⁰ M jak miłość - serial

NIEDZIELA 30 WRZEŚNIA

6⁰⁰ Rajskie klimaty(4) - serial 7⁵⁰ Dwie strony medalu - serial 8²⁵ Polonia 24 8⁴⁵ Pogoda.pl 9⁰⁰ Magiczne drzewo - serial 9³⁵ Ziarno - magazyn 10⁰⁵ Stawka większa niż życie - serial 11²⁵ Polonia w Komie 11³⁵ Pamiętaj o mnie 11⁵⁵ Między ziemią a niebem - magazyn 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁵ Między ziemią a niebem - magazyn 12⁴⁵ Pod Tatrami - magazyn 13⁰⁰ Msza św. - kościół NMP Niepokalanie Poczętej w Wolsztynie 14²⁰ Wojciech Kilar - koncert 15⁵⁰ Dzika Polska - serial 16²⁰ Skarby nieodkryte - teleturniej 16⁵⁰ Salon Polonii - magazyn 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ M jak miłość - serial 18⁴⁵ Wideoteka - magazyn 19¹⁰ Nie ma jak Polska - magazyn 19⁴⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁰ Sport 20³⁰ Pogoda.pl 20⁴⁵ Ranczo - serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Tygodnik.pl - magazyn 22³⁰ Pogoda.pl 22⁴⁵ Kocham Cię Polsko! - widowisko 23⁵⁰ Salon Polonii - magazyn 0⁵⁰ M jak miłość - serial □

Telewizja Polska S.A.
ul. Jana Pawła Woronicza 17
00-999 Warszawa

Babie lato...